

MESURA DE GOVERN

IMPULSEM EL 22@

Cap a un Poblenou amb un 22@ més productiu,
més inclusiu i més sostenible

Ajuntament de Barcelona

Juliol 2020

Índex de continguts

MARC D'ACTUACIÓ	3
» 20 anys després, un ajust i un impuls al 22@	3
» El Pla 22@ de l'any 2000 i els seus instruments.....	4
» El desenvolupament del 22@ (2000-2019).....	9
» El procés participatiu "Repensem el 22@"	13
» El Document de criteris (2019).....	15
JUSTIFICACIÓ DE LA MESURA.....	17
» Fer front als reptes del s. XXI al Poblenou i al 22@.....	17
» Enfortir l'ecosistema innovador i creatiu	18
» Dinamitzar barris habitables i inclusius.....	19
» Impulsar un nou lideratge públic en la gestió i la governança del 22@	20
OBJECTIUS	23
LÍNIES D'ACTUACIÓ I MESURES	24
Línia 1: Governança i gestió	24
Línia 2: Urbanisme.....	25
Línia 3: Economia	28
Línia 4: Cultura i patrimoni.....	30
Línia 5: Projectes singulars	31
CALENDARI I DOTACIÓ PRESSUPOSTÀRIA.....	37

MARC D'ACTUACIÓ

» 20 anys després, un ajust i un impuls al 22@

El Poblenou ha estat, sense cap mena de dubte, el territori de Barcelona que més s'ha transformat els darrers 35 anys. La construcció de la Vila Olímpica i el conjunt del front marítim, l'obertura de la Diagonal, la remodelació de la plaça de les Glòries i la transformació del teixit industrial, en bona mesura mitjançant el projecte 22@, han canviat i estan canviant la fesomia del Poblenou, així com les seves característiques socioeconòmiques.

El Pla 22@, que es va aprovar l'any 2000, va establir les directrius per a la transformació de 200 hectàrees de sòl industrial en un pol d'activitat econòmica integrat en barris amb una mixtura d'usos més equilibrada. Aquest emblemàtic projecte ha comportat aspectes molts positius, com ara el posicionament de Barcelona en termes d'innovació i atracció d'empreses, l'obtenció de nou sòl per a equipaments i zones verdes, la construcció de nou habitatge públic, i també la reurbanització d'espais i carrers. El 22@ ha estat a la vegada un motor econòmic de la ciutat que ha permès que en temps de crisi a Barcelona es seguís creant ocupació en sectors vinculats a la tecnologia i la transformació digital així com a les indústries creatives. Aquesta ha estat una valoració positiva de la transformació empresa 20 anys enrere i és un element clau en un moment en què la ciutat ha d'afrontar noves inestabilitats econòmiques vinculades a la crisi de la covid-19 i on caldrà una aposta decidida per a la generació de llocs de treball i l'atracció d'inversions productives que contribueixin a dinamitzar l'economia del conjunt de l'àrea metropolitana de Barcelona.

A la important transformació física i socioeconòmica del Poblenou cal afegir que ha estat un dels espais de la ciutat on s'han notat amb intensitat fenòmens més generals que han tingut i tenen lloc a Barcelona, com ara l'increment dels visitants o la problemàtica vinculada a l'accés a l'habitatge. Fruit d'aquestes dinàmiques, al Poblenou s'ha identificat la necessitat de redreçar mancances en relació al model urbà i la vida quotidiana del veïnat, com ara el tancament de petit comerç i tallers, l'abandonament de naus i també la proliferació de grans extensions de solars durant llargs períodes de temps generant situacions d'aïllament i exclusió. Alhora, l'ús hoteler ha tingut una excessiva presència que l'ha desequilibrat en relació a la resta d'usos.

Les tensions entre els diferents interessos presents a aquest territori, així com la diversitat en l'estat de desenvolupament del 22@, van motivar l'Ajuntament de Barcelona a iniciar l'any 2017 una reflexió participada pel conjunt d'actors implicats. Es van articular diversos espais i processos de participació i treball amb l'objectiu d'identificar un full de ruta compartit que pogués guiar la transformació futura del Poblenou, cercant un reequilibri que permeti complementar els interessos dels diferents agents socials, veïnals i econòmics.

Els diferents processos van decantar en la signatura, al novembre de 2018, del document del Pacte "Cap a un Poblenou amb un 22@ més inclusiu i sostenible". Aquest Pacte recull, sintetitza i ordena el conjunt d'actuacions identificades en els diferents processos de treball, debat i participació, que van ser consensuades amb els diferents actors, amb l'objectiu de dibuixar un full de ruta per tal d'aconseguir que les àrees 22@ cohesionin millor els barris del Poblenou des d'una transformació inclusiva i sostenible.

La present Mesura de Govern tradueix els acords establerts al Pacte en una sèrie d'iniciatives municipals per fer evolucionar el Pla 22@ i el desenvolupament dels barris del Poblenou cap a un model de ciutat més sostenible des dels punts de vista econòmic, social i ambiental. Es tracta d'un marc d'actuació que

continua potenciant el dinamisme econòmic, innovador i creatiu del districte 22@, posant al dia els criteris d'inclusió, de sostenibilitat i d'habitabilitat que demanda la ciutadania.

La crisi provocada per la Covid-19 i la posterior etapa de reactivació de l'activitat econòmica obliga a l'Ajuntament a adaptar la seva gestió, tant en les competències de promoció econòmica com en les urbanístiques, a les circumstàncies extraordinàries que ha generat la pandèmia. Per tant, aquesta Mesura de Govern també incorpora enfocaments i actuacions per millorar la ciutat post-Covid19 i contribuir a dinamitzar l'economia en la fase posterior a l'estat d'alarma, on hem passat d'una emergència sanitària a una greu emergència econòmica que el dinamisme del 22@ pot contribuir a superar.

» El Pla 22@ de l'any 2000 i els seus instruments

Antecedents de la transformació urbanística del Poblenou: Del "Manchester Català" al 22@

La industrialització del Poblenou es va iniciar a mitjans segle XVIII amb la instal·lació dels "prats d'indianes" que pertanyien a manufactures del sector tèxtil situades a la ciutat de Barcelona. El procés de fabricació necessitava abundant espai i aigua, motiu pel qual els industrials barcelonins van trobar a Sant Martí el lloc ideal per ubicar-se.

Amb el dessecament de les llacunes i aiguamolls, les millores de la carretera de Mataró i el traçat del camí litoral, va augmentar la superfície destinada a espais industrials i es van crear les condicions idònies per a l'establiment de les primeres grans indústries. L'abundància d'aigua del subsòl, la proximitat del port i del ferrocarril, van atreure indústries dels sectors tèxtil, químic i, posteriorment, d'alimentació i metal·lúrgiques, motiu pel qual el Poblenou va ser conegut com el "Manchester català".

Als anys seixanta es va iniciar la decadència industrial del Poblenou. L'oferta de noves àrees a la regió metropolitana, ben dimensionades i amb millor accés a la xarxa viària territorial, va suposar el trasllat d'algunes de les fàbriques més importants. La crisi econòmica iniciada als anys 70, la crisi del tèxtil als anys 80 i la transformació del sector industrial a Europa, amb la deslocalització de gran part de la indústria a altres parts del país o a l'estranger, va provocar el tancament de gran part de les activitats que tenien lloc al Poblenou, el que va desencadenar la degradació del teixit urbà. Malgrat tot, els sectors de les arts gràfiques, els plàstics i la bijuteria es van mantenir a la zona, tot i que en un entorn ja desarticulat, on les empreses de transports i els magatzems anaven ocupant part dels edificis que deixaven lliures les indústries que es traslladaven.

A partir de l'any 1987, amb l'elecció de Barcelona com a ciutat Olímpica, es va iniciar la renovació d'una part de les zones industrials del Poblenou. En concret, la renovació del litoral per a la ubicació de la Vila Olímpica l'any 1992, l'obertura del darrer tram de l'avinguda Diagonal fins el mar finalitzada l'any 2004 i de l'avinguda Meridiana suposen la transformació de part de les zones industrials d'aquesta part de Barcelona.

A mitjan dècada dels anys 90 del segle passat es va fer palesa la necessitat d'una modificació del marc urbanístic dels sòls industrials del Poblenou. Alguns símptomes com ara l'estancament i degradació del teixit urbà, la tendència de la indústria urbana a desplaçar-se a altres indrets, la seva substitució per usos de vegades molestos pels veïns, així com la manca de reconeixement urbanístic de l'important parc d'habitatge existent, feien imprescindible la reconsideració sobre les condicions normatives de l'àmbit.

Els objectius del Pla 22@

La història del 22@ comença a finals del segle passat, en un moment en què conflueixen dos fets, un local i un altre global, que determinen i orienten la transformació del Poblenou barceloní: el primer és l'evident necessitat d'intervenció en un barri de llarga tradició productiva i industrial però clarament en decadència; el segon fet és l'explosió de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), un fenomen d'abast global però també amb conseqüències locals. Finalment, lligada amb aquest segon fet, destaca també la liberalització de les telecomunicacions a Europa.

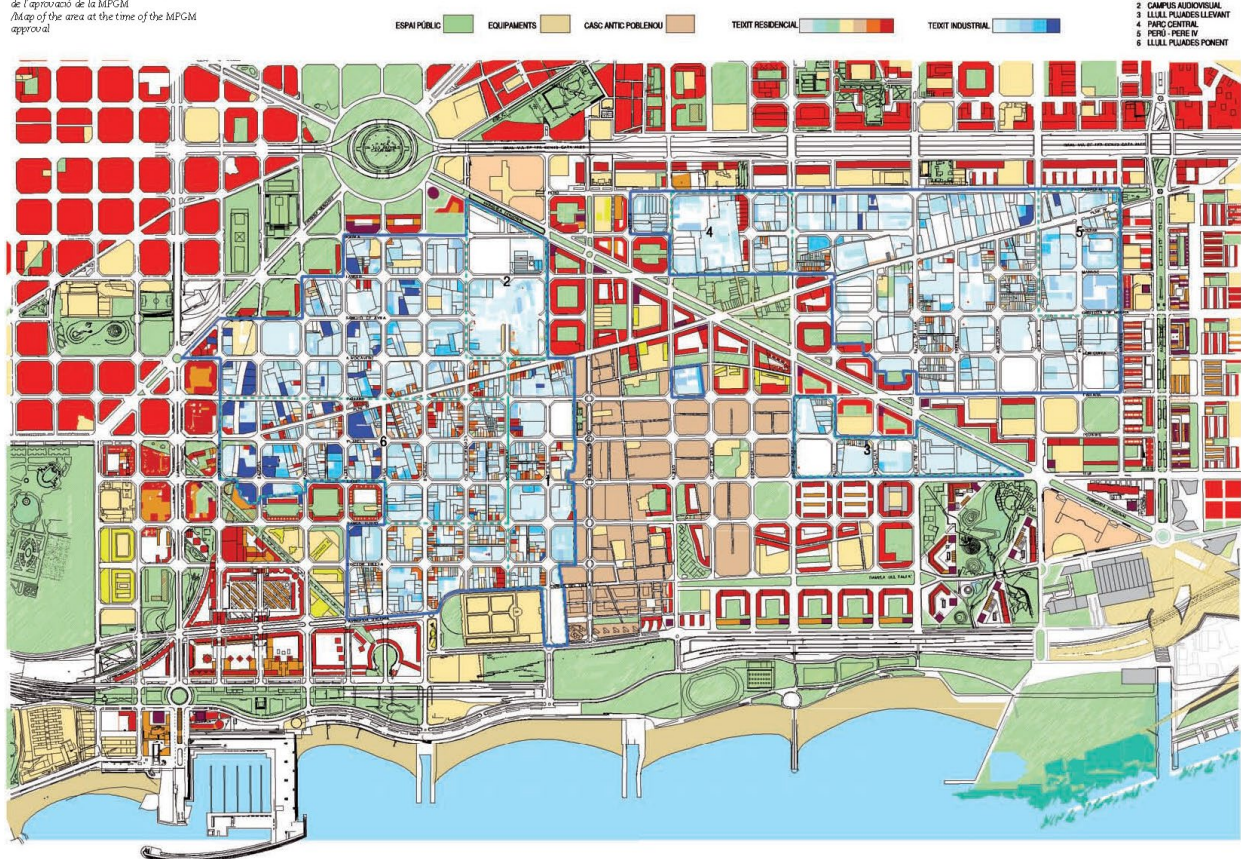
El 22@Barcelona és un projecte que s'emmarca en la transformació de l'Est de la ciutat juntament amb l'estació de la Sagrera, la Vila Olímpica i el Fòrum. S'inicia l'any 2000 en un moment d'auge econòmic i com a resultat d'un lideratge exercit des del govern local. La premissa central del Pla era conservar el caràcter productiu del barri, però passant dels usos i activitats industrials (clau urbanística 22a) als nous usos vinculats a les tecnologies de la informació i la comunicació (clau 22@).

Així doncs, el pla 22@ respon a un triple objectiu: la revitalització urbana, econòmica i social del Poblenou. El projecte s'entén en la tradició pròpia de la ciutat de Barcelona del planejament estratègic i de disseny de model de ciutat a llarg termini. El reconeixement internacional que envolta la transformació de Barcelona en aquest període s'ha vist com la manifestació contemporània de la llarga tradició de la ciutat de planificació innovadora i progressista iniciada per Ildefons Cerdà al segle XIX.

Els tres objectius de la transformació estan íntimament relacionats entre ells, de manera que el planejament urbanístic proposat no es pot dissociar d'una potent idea de transformar la base productiva del barri (i de tota la ciutat) cap a l'economia del coneixement i d'una aproximació social respectuosa amb les preexistències patrimonials, tant materials com immaterials, dels barris del Poblenou. Així, el 2001 s'inicià el procés pròpiament urbanístic que havia de fixar les bases físiques i l'entorn urbà necessaris per propiciar la futura renovació econòmica. Aquesta nova aposta econòmica potencia la confluència entre Administració, universitat i empresa amb la finalitat que les sinergies generades entres aquests agents estratègics incrementin la competitivitat del sistema productiu i col·laborin en la creació, el creixement i la consolidació de l'ocupació de qualitat.

El planejament urbanístic hauria de determinar els elements bàsics de la transformació i propiciar amb el seu desenvolupament una renovació sostenible del territori, basada en un model de ciutat compacta i diversa. La tesi urbanística va permetre abordar el projecte incorporant implícitament el desig d'aprofitar els elements més potents de la situació de partida. D'aquesta manera, la transformació no era un començar de zero, sinó una projecció al futur dels actius fonamentals del procés històric d'urbanització. Aquests actius començaven per la pròpia trama urbana dissenyada per Cerdà fa més de 150 anys, que es va conservar i se li va donar flexibilitat per adaptar-se a les noves necessitats de l'edificació; continuaven en el patrimoni industrial edificat, que es va catalogar i protegir amb la voluntat de posar-lo en valor i donar-li una nova vida, i es va considerar també com a actiu valuós la memòria històrica del Poblenou, plantejant diverses iniciatives per recuperar-la i documentar-la.

Plànol de l'estat de l'àmbit en el moment de l'aprovació de la MPGM
/Map of the area at the time of the MPGM approval

Imatge 1: Plànol de l'estat actual en el moment de l'aprovació de la MPGM 22@ de l'any 2000.

Font: Llibre *22@ Barcelona, 10 anys de renovació urbana* (Ajuntament de Barcelona, 2010).

En l'aspecte econòmic, es va apostar per mantenir la vocació productiva de l'àrea, tot orientant-los cap a les noves activitats característiques de l'economia del coneixement. Cercant la concentració d'activitats lligades a centres de servei i decisió, disseny, gestió de continguts i informació, etc. Es tracta d'activitats d'un alt valor afegit però comparativament poc consumidores de sòl. La clusterització de les activitats econòmiques es planteja com a estratègia de generació de sinèrgies i externalitats entre empreses de sectors considerats com a clau per al desenvolupament econòmic i el creixement de la ciutat. Aquestes activitats són en un primer lloc quatre especialitzacions, les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), les tecnologies i la recerca biomèdiques (BioMed), l'Energia i el Media, i es va afegir més endavant el Disseny.

Els tres pilars del 22@

A mitjans dels anys 1990, després de la transformació olímpica, encara hi ha pendents de transformació 200 ha de sòl qualificat d'industrial en el Poblenou. Aquest és el punt de partida de les propostes del Pla 22@. Els plans urbanístics redactats arran de les Olimpíades contemplaven gairebé en la seva totalitat l'edificació d'habitatge de mercat lliure, com és el cas de l'obertura de la Diagonal, la Vila Olímpica, Diagonal Mar i el Front Marítim. La proposta pel 22@ es va plantejar de manera diferent des de l'inici, i va tenir dos grans premisses: en primer lloc, preservar el caràcter productiu del barri tot adaptant-lo als nous usos i, en segon lloc, es va determinar que la pràctica totalitat del nou habitatge generat seria de protecció.

A grans trets, podria dir-se que el desenvolupament del 22@ s'ha canalitzat, en bona mesura, a través de tres instruments concrets: la Modificació del Pla General Metropolità (MPGM) de l'any 2000 (vigent encara avui), el Pla Especial d'Infraestructures (PEI) i la societat municipal 22 Arroba BCN, SA (22@BCN), que va funcionar entre els anys 2000 i 2011.

La Modificació del Pla General Metropolità per a la Renovació de les Àrees Industrials del Poblenou (Districte d'activitats 22@bcn), endavant MPGM 22@, es va aprovar el juliol de l'any 2000 amb l'objectiu principal de dur a terme la renovació urbana, econòmica i social de 198 hectàrees al Poblenou qualificades d'usos industrials (22a), tot mantenint el seu caràcter productiu per a destinar-lo al desenvolupament d'activitats intensives en coneixement. L'MPGM 22@ va suposar també el reconeixement dels 3.300 habitatges existents en l'àmbit que des de l'any 1953 es trobaven en situació de disconformitat.

MAGNITUDS DEL PLA 22@ segons l'estudi econòmic i financer de la MPGM de l'any 2000 per a la renovació de les zones industrials del Poblenou
ÀMBIT: 198,26 HA (115 ILLES DE L'EIXAMPLE), 1.159.626 m ² DE SÒL 22@
POTENCIAL SOSTRE TOTAL DE TRANSFORMACIÓ: 3.088.879 m² Potencial sostre per a nova activitat econòmica de 2.659.859 m ² Potencial sostre de nou habitatge de protecció entre 343.777 m ² i 429.025 m ² (*)
INCREMENT DE ZONES VERDES: entre 61.880 m ² i 77.244 m ² DE SÒL (*)
NOUS EQUIPAMENTS: entre 140.240 m ² i 151.322 m ² DE SÒL (*)
ESTIMACIÓ DE L'INCREMENT DE LLOCS DE TREBALL: 60.000 aproximadament, que sumava als 31.000 llocs existents segons els padró de 1996

(*) aquestes quantitats oscil·len depenent de la part del 0,2 m²st/m²sl del coeficient net complementari adicional que es destini a habitatge en els àmbits de transformació predeterminades

Taula 1: Magnituds del Pla 22@ de l'any 2000

Font: Gerència d'Urbanisme, Ajuntament de Barcelona

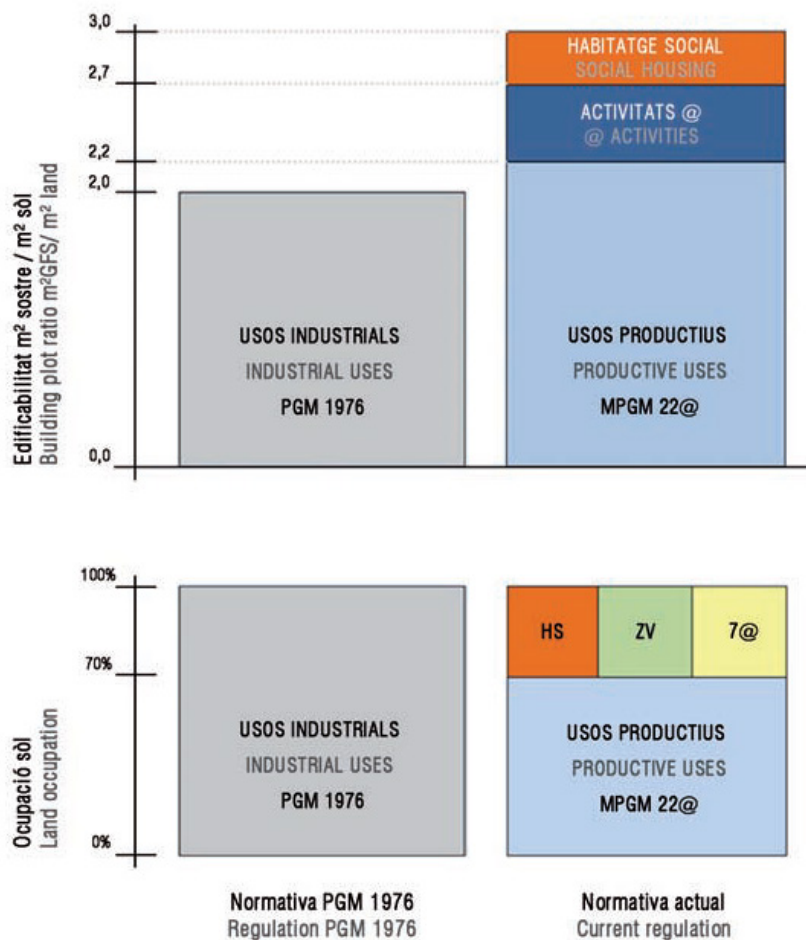
L'incentiu per la transformació era l'increment de l'edificabilitat, que passava de 2m² de sostre per m² de sòl (2m²st/m²s amb la clau 22a) a 2,2 (un increment de 0,2 per pagar els costos d'urbanització), i es podia incrementar de forma progressiva fins a 3 segons els usos i el tipus d'actuació previst. A partir del 2,2 es preveien els complements següents:

- 0,5 m²st/m²s, condicionat a la destinació exclusiva a activitats @ com a mesura per incentivar la implantació d'aquests tipus d'ús.
- 0,3 m²st/m²s, de titularitat pública, a destinar obligatòriament a l'ús d'habitatge de protecció (en els àmbits de transformació predeterminada, aquest complement podia ser de 0,5 m²st/m²s per atendre també necessitats d'aparcament o de serveis tècnics).

En contrapartida, es preveia que els propietaris de sòl haguessin de satisfer unes càrregues urbanístiques que bàsicament eren:

- Cessió del 10% del sòl amb destinació a equipaments.

- Cessió de 31 m² de sòl per cada 100 m² de sostre d'habitatge, dels quals 18 m² eren per a zona verda.
- Assumpció dels costos de la urbanització de la zona verda.
- Assumpció dels costos derivats de la nova dotació d'infraestructures del sector, definides en el Pla Especial d'Infraestructures.
- Cessió de l'edificabilitat del 0,3 m²st/m²s amb destinació a habitatge de protecció.

HS: Habitatge social / Social housing ZV: Zones verdes / Public space 7@: Equipaments / Facilities

Imatge 2: Esquemes d'edificabilitat i ocupació del sòl.

Font: Llibre 22@ Barcelona, 10 anys de renovació urbana (Ajuntament de Barcelona, 2010)

El segon instrument clau per transformar el Poblenou era el Pla Especial d'Infraestructures (PEI), el qual permetria re-urbanitzar els 37 quilòmetres de carrers del districte 22@ amb serveis altament competitiu. Les infraestructures eren un dels aspectes cabdals per poder construir un districte capdavanter, i es va dissenyar un pla de màxims que no només considerava les prestacions dels diferents sistemes sinó també, des del moment del disseny, la seva sostenibilitat i la qualitat de l'espai públic. El seu finançament (a través d'un increment de l'edificabilitat) presenta també elements innovadors al possibilitar mecanismes

de finançament privat per a la reurbanització unitària del districte seguint criteris d'alta qualitat respecte el subministrament elèctric, les telecomunicacions i la recollida d'escombraries.

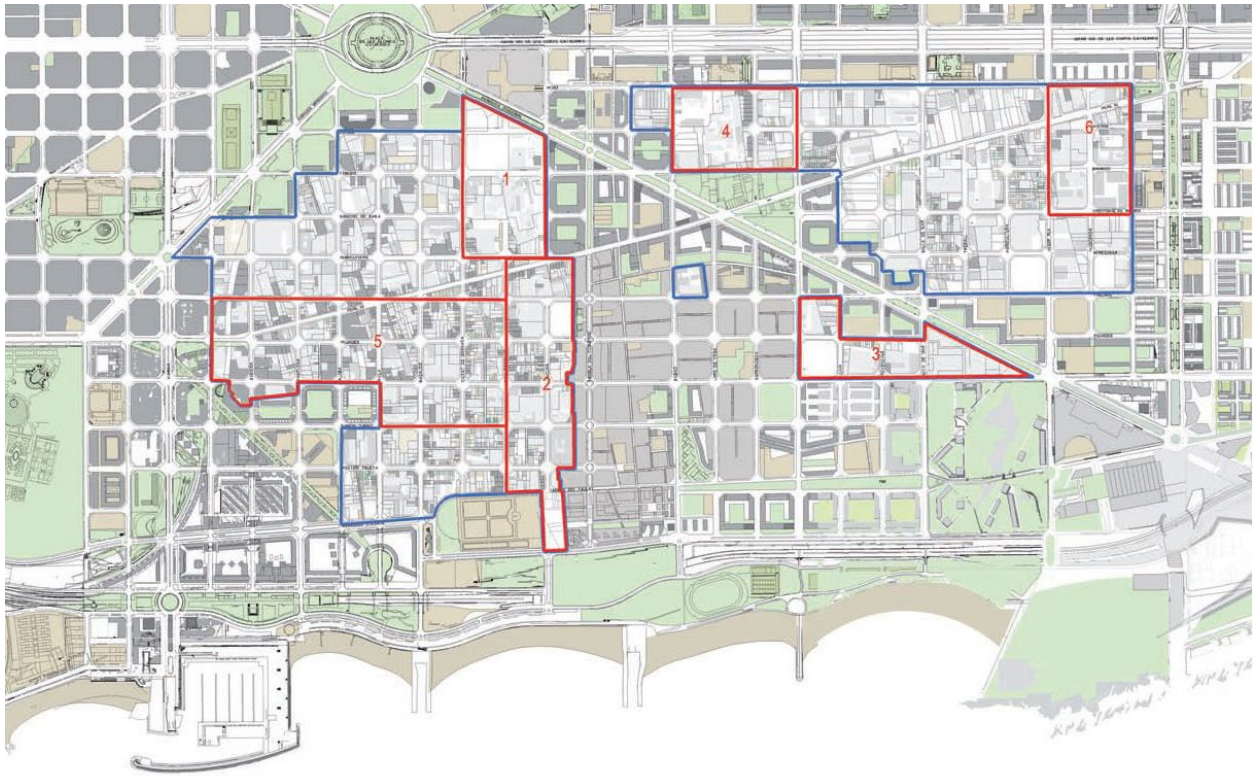
La tercera pota en la que se sustentava el Pla va ser la creació l'any 2000 de la Societat Municipal 22@Barcelona (22@BCN) que aglutinava els esforços i voluntats vinculats amb el desenvolupament del projecte. Com a complement de l'estratègia general de desenvolupament econòmic i urbanístic del 22@, l'empresa municipal 22@BCN va participar activament en la promoció econòmica del districte productiu i en la projecció internacional de la seva activitat empresarial, científica i docent, liderant diversos programes i oferint serveis de suport a les empreses.

La societat municipal 22@BCN va funcionar fins l'any 2011, moment de la seva dissolució. A partir d'aquesta data i amb l'esclat de la crisi econòmica, el 22@ queda pràcticament aturat. L'activitat immobiliària s'ha tornat a reactivar des de l'any 2015, però el tancament de la societat 22@BCN ha deixat al districte un buit en la interlocució entre l'Ajuntament i els veïns i els empresaris (des de petits comerciants o microempreses fins a grans multinacionals) interessants en instal·lar-se al districte.

» El desenvolupament del 22@ (2000-2019)

L'MPGM 22@ de l'any 2000 va preveure diferents modalitats de transformació per ajustar-se a les complexes realitats que aleshores conformaven l'àmbit del 22@: àmbits predeterminats d'obligada transformació d'iniciativa pública, àmbits d'una o mitja illa on es poden tramitar Projectes de Millora Urbana (PMUs) d'iniciativa privada, o parcel·les individuals de més de 2.000 m² que també pot desenvolupar la iniciativa privada.

El Pla va delimitar 6 àmbits predeterminats d'obligada transformació i l'Ajuntament va redactar i aprovar els corresponents Plans Especials de Reforma interior (PERI) i PMU per a la seva transformació, tot establint a la vegada unitats d'actuació i/o subsectors pel posterior desenvolupament de la gestió. Els 6 àmbits predeterminats representen un 47% de la superfície de l'àmbit, tot exclouent els vials existents (qualificació 5) i les afectacions ferroviàries (qualificació 3), i estan distribuïts de la forma següent: 36,76% per sota la Diagonal i un 11,10% per sobre.

Imatge 3: Plànol dels àmbits predeterminats.

Llegenda: 1_Campus Audiovisual; 2_Eix Llacuna; 3_Llull Pujades Llevant; 4_Parc Central; 5_Llull Pujades Ponent; 6_Perú Pere iv

Font: Llibre 22@ Barcelona, 10 anys de renovació urbana (Ajuntament de Barcelona, 2010).

Tal i com regula l'MPGM, la resta dels sòls dels àmbits no inclosos en els anteriors plans predeterminats, poden o no transformar-se. La realitat és que el planejament de transformació fora dels àmbits predeterminats va incrementar el percentatge total de sòls amb planejament de transformació aprovat, fins al 73,69 % a desembre de 2011, en plena crisi econòmica.

Superfícies en m ²	Totals	%	Sobre la Diagonal	%	Sota la Diagonal	%
Total àmbit 22@	1.319.379,00	100,00	498.836,24	37,81	820.542,76	62,19
Plans predeterminats	631.496,73	47,86	146.428,29	11,10	485.068,44	36,76
Resta de planejament aprovat	387.185,99	29,35	201.207,93	15,25	185.978,06	14,10
Total planejament aprovat	1.018.682,72	77,21	347.636,22	26,35	671.046,50	50,86

Taula 2: Estat del Planejament (2019)

Font: Document de Criteris (Ajuntament de Barcelona, 2019)

A mesura que el sector immobiliari recuperava capacitat d'inversió, aquest percentatge ha remuntat fins un 77,21 % de sòls amb planejament de transformació aprovat, al tancament de l'any 2018. La superfície corresponent als àmbits predeterminats en la zona per sobre de la Diagonal (la denominarem nord)

correspon a un 11,10% de l'àmbit, mentre que per sota la Diagonal és d'un 36,76%; és a dir de pràcticament el triple per sota la Diagonal.

L'MPGM 22@ de l'any 2000 també va preveure la possibilitat de transformació d'algunes parcel·les de forma individual i que no necessitaran de posteriors reparcel·lacions. Tal és el cas dels Edificis Industrials Consolidats, els Fronts consolidats, els edificis catalogats que es transformen de forma independent, i els avenços de Pla en parcel·les de més de 2.000 m². En aquests casos, les càrregues urbanístiques es formalitzen econòmicament, davant la impossibilitat de fer-ho físicament.

La resta d'àmbits, que engloba el subsectors i les unitats d'actuació dels plans predeterminats, els Plans d'illa i els polígons d'actuació que es puguin determinar en ells, necessitaran de l'aprovació d'un projecte de reparcel·lació per fer efectiva la transformació.

Si s'analitza l'estat de desenvolupament de l'edificació en relació al 57,88% del sòl que ha completat la gestió urbanística, es pot observar que aproximadament la meitat compta amb l'edificació totalment executada. És a dir, aproximadament un 28% del total del sòl inicial ha completat la transformació urbanística i ha finalitzat també el procés d'edificació. A aquesta dada caldria afegir el corresponent al sostre que es troba actualment en tràmit de llicència.

La crisi econòmica iniciada l'any 2008 va afectar directament el procés de transformació, i una part important del planejament aprovat va quedar amb la gestió pendent, davant la passivitat del mercat. Això es reflecteix en la evolució de les xifres del quadre següent des de 2010, on es pot observar la pràctica paralització del procés fins el 2014.

Data	Parcial de gestió (m ² de sòl)	Acumulat de gestió (m ² de sòl)	% Assolit
31/12/2019	45.042 m ²	763.855 m ²	57,88%
31/12/2018	41.892 m ²	718.813 m ²	54,47%
31/12/2017	10.745 m ²	676.921 m ²	51,31%
31/12/2016	-	666.176 m ²	50,49%
31/12/2015	21.283 m ²	666.176 m ²	50,49%
31/12/2014	-	644.893 m ²	48,87%
30/6/2013	5.732 m ²	644.893 m ²	48,87%
30/6/2012	13.458 m ²	639.161 m ²	48,44%
31/12/2011	2.942 m ²	625.703 m ²	47,42%
31/12/2010	1.760 m ²	622.758 m ²	47,20%

Taula 3: Evolució de la gestió urbanística (2010-2019)

Font: Institut Municipal d'Urbanisme

Segons un estudi de l'Institut Cerdà, s'estima que en els darrers 20 anys s'han instal·lat a l'àmbit 22@ 4.342 empreses, de les quals 1.379 són serveis intensius en coneixement i 132 indústries de mitjana i alta tecnologia. Aquestes empreses generen 47.408 llocs de treball i un valor afegit brut de 2.684 milions d'euros. Si s'estén aquesta anàlisi a l'àmbit d'influència del 22@ (l'àmbit definit per la Gran Via, el Litoral, el Passeig de Sant Joan i el riu Besòs), la creació d'empreses ascendeix a 10.308 i la creació de llocs de treball a 92.140.

Aquesta transformació física, econòmica i social del 22@ no s'ha desenvolupat de forma homogènia en tot l'àmbit del 22@. Es poden identificar dos àmbits altament diferenciats: un àmbit sud (120 hectàrees)

transformat i dinàmic a nivell econòmic i un àmbit nord (79 hectàrees) que no s'ha beneficiat del 22@ per transformar-se. El 22@ sud concentra el 84% d'empreses, el 85% dels treballadors i genera el 86% del valor afegit brut de tota l'àrea del 22@ .

A nivell de creació d'empreses es manté aquest desequilibri, identificant dues tendències diferents: pel que fa al 22@ nord, el nombre d'empreses creades és cada cop menor i les que han arribat es dediquen al comerç, mentre que al 22@ sud el nombre d'empreses creades no ha parat de créixer des del 2009, atraient principalment empreses del sector TIC.

El desequilibri existent entre els dos àmbits del 22@ es manifesta també a nivell de distribució de valor afegit brut. Al sud, transformat pel 22@, hi destaca el sector de la informació i de la comunicació; en canvi, al nord, aquest sector gairebé no s'ha desenvolupat, observant una major presència de sectors de menys valor afegit, com ara el comerç i la indústria manufacturera.

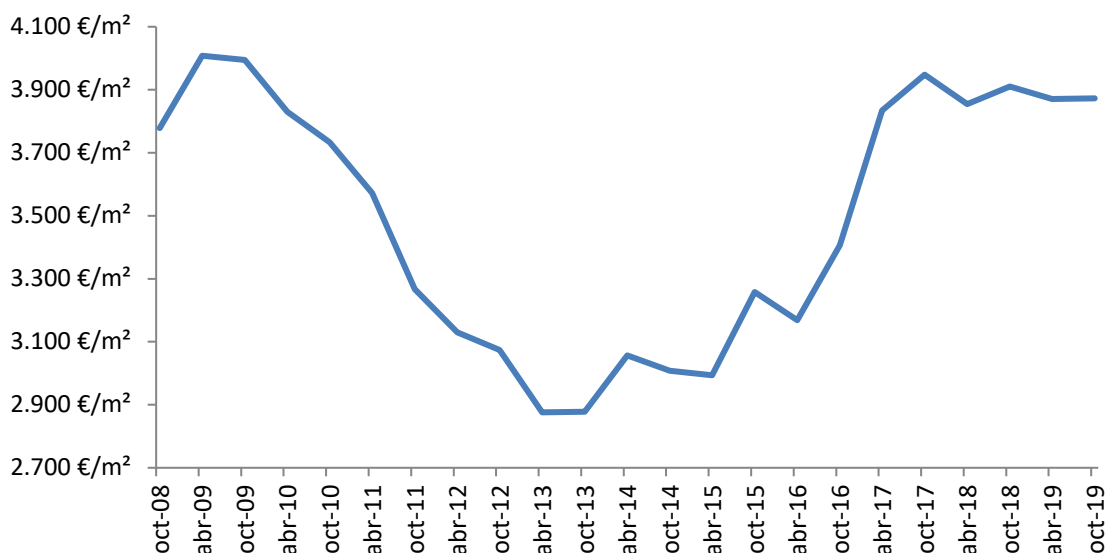
Es pot afirmar doncs, que al 22@ nord no s'han desenvolupat iniciatives dins del pla 22@, representant així, un ampli marge de millora que es pot potenciar amb la incorporació d'ajustos al planejament. Tot i tenint en compte la diferència de mida entre l'àmbit nord i l'àmbit sud, 79 hectàrees i 120 hectàrees respectivament, la següent taula resumeix les dades principals que defineixen el desequilibri existent (dades 2018):

Àmbit	Empreses	Serveis intensius en coneixement	Indústries de mitjana i alta tecnologia	Treballadors	Valor afegit brut (milions d'€)
22@ Nord	706	131	31	7.021	386
22@ Sud	3.636	1.248	101	40.387	2.298
TOTAL	4.342	1.379	132	47.408	2.684

Taula 4: Empreses instal·lades al 22@

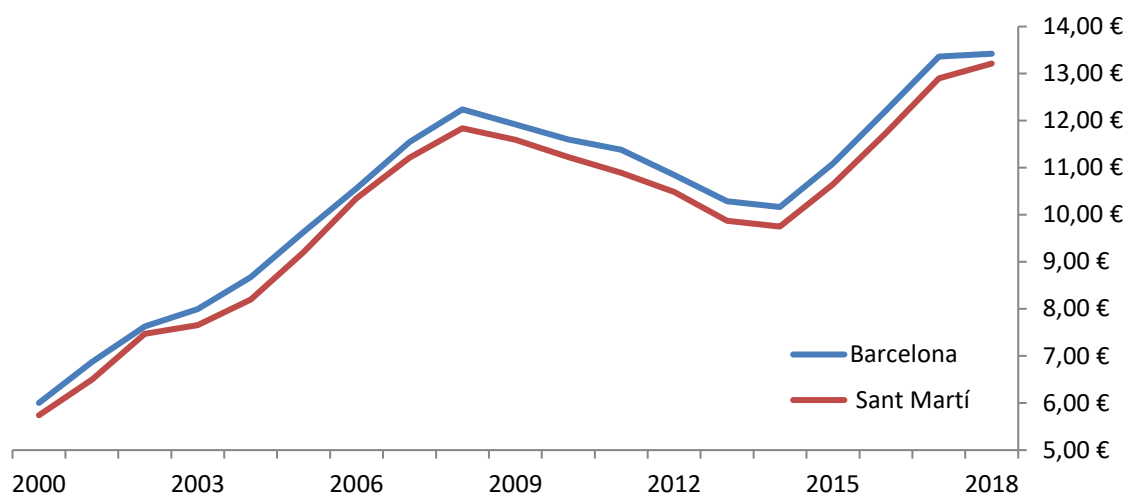
Font: Informe Institut Cerdà, 2018

En quant a l'accés a l'habitatge, el Poblenou s'ha vist immers en la mateixa tendència d'escalada de preus que s'ha produït a la ciutat de Barcelona. L'evolució dels preus de venda d'habitatges de segona mà va marcar els màxims històrics a l'època de l'esclat de la bombolla immobiliària (abril del 2009). Els preus van caure durant el període de crisi econòmica (2009-2015), tornant cap al 2017 a nivells similars previs al 2009 i mostrant símptomes d'estancament des d'octubre de 2017. Pel que fa al mercat del lloguer, aquest ha seguit una tendència similar, tot i que destaca el fort augment produït des de l'any 2000, on gairebé es triplica el preu del m² de lloguer mensual i en què la tendència alcista no sembla encara haver-se acabat.

Evolució preu de l'habitatge de segona mà al Districte de Sant Martí (€/m²)

Font: Idealista.com

Evolució del preu del lloguer al Districte de Sant Martí (€/m²/mes)

Font: Generalitat de Catalunya

» El procés participatiu “Repensem el 22@”

La Comissió de Coordinació del 22@ i la Comissió Ampliada 22@

Arribats a l'any 2017, l'Ajuntament de Barcelona decideix donar un nou impuls al lideratge municipal del projecte i, alhora, donar resposta a les demandes, sobretot veïnals, de revisió de les regles del joc del 22@, a partir d'una anàlisi consensuada tant dels punts forts com febles del balanç de més de 15 anys. S'inicia així la segona fase del projecte, que té el tret de sortida amb la creació de la Comissió de Coordinació del 22@. Aquesta comissió compta amb la participació de tots els departaments de l'Ajuntament implicats en el desenvolupament del 22@ i la societat civil barcelonina, per reactivar la

transformació urbana d'aquest àmbit, i consolidar Barcelona com a capital de la innovació i l'emprenedoria. Els objectius d'aquesta comissió són:

- Atendre coordinadament les necessitats de la ciutadania i les empreses, des d'una visió institucional coherent i unitària, generant un debat amb la ciutadania i els agents implicats.
- Agilitzar la transformació urbanística, amb atenció especial a les zones que han quedat al marge de la transformació amb la identificació d'actuacions d'interès públic estratègiques.
- Vetllar per una implementació coordinada del projecte amb capacitat de produir sinergies entre si, i identificar i prioritzar objectius municipals coordinant inversió pública i privada.

Per abordar aquests objectius, la Comissió de Coordinació s'organitza a partir d'un Comitè executiu (composició municipal) encarregat de convocar i elevar a una Comissió de Coordinació Ampliada 22@ i a uns grups de treball tot allò relacionat amb l'anàlisi, el debat i els seguiment de propostes, projectes i actuacions. Aquesta Comissió Ampliada està formada per l'anomenada quàdruple hèlix, que inclou persones que gestionen la ciutat (sector públic), les qui la viuen (teixit veïnal), les qui hi fan negoci (teixit empresarial) i les que la pensen (universitats i recerca).

Concretament, la Comissió de Coordinació Ampliada 22@ i els grups de treball estaven formats per representants de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona, la Taula Eix Pere IV, l'Associació de Veïns i Veïnes del Poblenou, l'associació d'empreses 22@Network, l'associació Poblenou Urban District, la Universitat de Barcelona, la Universitat Politècnica de Catalunya, la Universitat Pompeu Fabra, la Fundació b_TEC Campus Diagonal Besòs, el Consorci del Besòs, el Pla Estratègic Metropolità de Barcelona i el Districte de Sant Martí.

La Comissió de Coordinació Ampliada 22@ va aprovar, en la seva sessió constitutiva d'1 de juny del 2017, a instàncies del Districte de Sant Martí, impulsar el procés participatiu "Repensem el 22@", coordinat pel Districte de Sant Martí i la Direcció de Democràcia Activa, i en sintonia amb els grups de treball coordinats, amb l'objectiu de desenvolupar:

- Una diagnosi ciutadana dels reptes i necessitats dels barris del Poblenou i del districte de Sant Martí en l'àmbit del 22@ a escala social, econòmica i urbanística.
- Una proposta estratègica ciutadana conformada per propostes d'actuació, mesures i accions en els àmbits social i cultural, de l'economia i de l'urbanisme i la mobilitat. Concretament vinculades a: (1) mesures urbanístiques de modificació del Pla General Metropolità, principalment zones 22@ no transformades i/o no reparcel·lades; (2) mesures d'impuls de l'activitat econòmica que es consideri estratègica; i (3) mesures d'impuls de programes i serveis municipals a desenvolupar en els espais de titularitat pública.

El Pacte civil com a full de ruta consensuat

Des del punt de vista metodològic, es van articular dos nivells de discussió. Per una banda, un procés de treball adreçat a persones expertes representants de la quàdruple hèlix, organitzades al voltant de tres grups de treball, abordant cadascuna de les temàtiques substancials per al districte de la innovació: urbanisme i habitatge, economia i innovació, i aspectes culturals i socials. La coordinació d'aquests grups ha anat a càrrec de representants acadèmics de tres universitats públiques amb presència al 22@, i ha comptat amb veus històriques i d'altres de més noves.

Per altra banda, s'ha dut a terme un procés obert a la ciutadania desplegat mitjançant múltiples activitats i accions innovadores, com ara taules rodones, recorreguts exploratoris o l'ús de plataformes digitals, per tal d'arribar al màxim nombre de persones. La coordinació d'aquesta part l'han fet les àrees de l'Ajuntament encarregades de la participació, així com el Districte de Sant Martí.

El procés es va articular en dues fases: una fase de diagnosi i una fase de proposta. En la fase de diagnosi, es van identificar els aspectes positius i negatius del projecte 22@ i el seu impacte al Poblenou, arribant a un balanç compartit. Sense haver de renunciar a les diferències sobre allò esdevingut, es van arribar a posar en comú els temes substancials sobre els quals calia treballar.

Durant la fase de proposta, els diferents actors van aconseguir dibuixar el mínim comú denominador de cada tema substancial per encarar els propers anys del projecte, que finalment es van concretar en un total de 19 actuacions que abasten des de la definició d'un nou model urbanístic amb més presència d'habitatge fins a l'impuls d'un nou model de governança compartida i de gestió, passant per l'actualització d'elements com ara la mobilitat, l'economia de la innovació, el patrimoni i els elements culturals i l'ecologia.

En lloc de fixar aquestes propostes en un tradicional pla director o estratègic, els mateixos actors van reclamar fer-ho mitjançant un pacte civil que reflectís el ferm compromís de les diferents parts per tirar endavant un conjunt d'iniciatives sota el lideratge públic. Així, el 19 de novembre de 2018 se signa el Pacte civil com a expressió final d'un any i mig de treball col·lectiu. Es tracta, doncs, d'un document signat solemnement pels màxims representants d'onze organitzacions i institucions vinculades al Poblenou i al 22@. El seu desplegament comportarà necessàriament canvis normatius, alguns dels quals ja han començat. L'Ajuntament ha iniciat formalment els treballs relatius al planejament urbanístic conseqüents amb allò acordat, així com d'altres compromisos del Pacte que es recullen en la present Mesura de Govern.

» El Document de criteris (2019)

Al maig de 2019 es va acordar exposar al públic un document de criteris que estableix les directrius per ajustar el planejament urbanístic d'acord amb la diagnosi recent i els acords expressats al document pactat. El fet d'haver passat gairebé 20 anys des de l'aprovació de l'MPGM 22@ ha permès recollir les experiències i coneixements dels diferents agents implicats en aquest procés de transformació urbanística. L'objectiu del Document de Criteris és valorar el desenvolupament de l'MPGM 22@ i plantejar els criteris urbanístics futurs de la transformació.

El document conté criteris generals i línies de treball que hauran de concretar-se en diferents instruments de planejament, d'acord amb els següents principis:

- Definir criteris d'ordenació per a les àrees pendents de desenvolupament atenent als nous requeriments urbans i socials amb una aposta per intensificar la presència de l'habitatge protegit.
- Posar en valor les traces, teixits i edificacions històriques.
- Atendre a les especificitats de la trama menuda identitària: teixits residencials preexistents, edificis industrials consolidats.
- Enllaçar i potenciar els elements d'estructura urbana d'escala general que ja estan plantejats i en diferent nivell de desenvolupament.

- Incorporar activitats “@”, d'acord amb els nous eixos de promoció econòmica i per donar suport a polítiques de creixement inclusiu, que promoguin l'economia verda i circular, i donin resposta a les necessitats de l'indústria 4.0 i al moviment «maker».
- Estudiar àmbits de transformació de mida superior a l'illa per tal de plantejar ordenacions amb lògica de conjunt dins l'estructura urbana general amb la possibilitat d'obtenir peces de cessió de mida gran.
- Promoure i reforçar, d'acord amb els objectius estratègics del Compromís ciutadà per la sostenibilitat, els aspectes ambientals en totes les seves vessants i per a les diferents fases de la renovació urbana així com aquells aspectes relacionats amb la configuració de l'espai públic i les infraestructures.
- Actualitzar i revisar amb criteris de sostenibilitat urbana i de pacificació viària el Pla Especial d'Infraestructures del 22@.

JUSTIFICACIÓ DE LA MESURA

» Fer front als reptes del s. XXI al Poblenou i al 22@

La contaminació, el canvi climàtic, la transició ecològica, les desigualtats, la mobilitat, la gentrificació, el dret a l'habitatge, la convivència multicultural, les noves formes de treball i la salut a la ciutat densa i compacta, són els principals reptes als quals la ciutat de Barcelona en general i el Poblenou en particular han de fer front en el present. Molts d'aquests reptes fa vint anys no afectaven a la ciutat amb la intensitat actual, i per tant cal ordenar i impulsar la gestió municipal per treballar en el present i futur del 22@ incorporant aquestes noves perspectives. Alguns d'aquests reptes requereixen actuacions tàctiques a curt termini i d'altres estratègies a mitjà i llarg termini per poder fer efectives les transformacions més estructurals que seran necessàries per donar solucions econòmicament, socialment i ambientalment sostenibles als ciutadans.

La ciutat post-Covid-19 ens planteja més preguntes que respostes, i ens endinsa en un procés de reflexió sobre la qualitat de vida a la ciutat que ja era necessari degut a l'evolució de Barcelona i del 22@ en els últims 20 anys i que ara s'ha convertit en urgent. Plantegem a continuació algunes de les tendències que emmarquen les propostes que recull aquesta Mesura de Govern.

La primera condició d'un barri habitable és la salut dels seus habitants, com ja deia Aristòtil fa més de 2000 anys, i com s'ha pogut constatar amb la crisi sanitària provocada per la Covid-19. També l'emergència climàtica ha posat la renaturalització dels carrers i espais públics com a prioritat, per reduir la contaminació de l'aire, proporcionar benestar climàtic i reduir l'efecte d'illa de calor. Aquestes prioritats s'han de traduir en solucions que incorporin tant el punt de vista ambiental com el de la prevenció sanitària a l'espai públic. Donat que l'espai públic urbà és una infraestructura democratitzadora i catalitzadora de creativitat, la seva reinvençió es pot canalitzar mitjançant la participació ciutadana per fer barris més habitables per tots els ciutadans.

Per altra banda, les dinàmiques socials actuals com l'envelliment de la població o la diversitat cultural de la població de Barcelona (que ha passat d'un 2% de població estrangera l'any 2000, quan es va crear el 22@, a un 20% en l'any 2020) ens plantegen prestar més atenció a l'àmbit local, de barri, per generar espais d'interrelació i gestió comunitària que generin xarxa de protecció. Cal explorar iniciatives com "la ciutat dels 15 minuts", que plantegen la idea que els ciutadans puguin satisfer les seves necessitats bàsiques d'aliment, feina, cures, educació, coneixement, cultura, lleure, etc. des de casa o sense desplaçar-se més de 15 minuts a peu o amb bici. Això implica replantejar-se qüestions com les prioritats en els comerços de barri, el dret a l'habitatge i a un paisatge urbà de qualitat, gestionar la gentrificació o mantenir una mixtura d'usos als barris amb un ecosistema d'empreses variat, que no expulsi a les petites i mitjanes empreses amb menys capacitat de pagar lloguers al districte.

Existeix l'oportunitat de descentralitzar l'activitat econòmica i potenciar usos diversificats (treball, habitatge, lleure) més localitzats que millorin la qualitat de vida dels barris i redueixin la mobilitat obligada. A més, menys mobilitat obligada implica no només menys risc d'infeccions, sinó també menys contaminació i menys estrès. Per fer aquesta proposta viable, cal també continuar innovant en la mobilitat a la ciutat densa i compacta, amb la generalització de la mobilitat pública sostenible activa (vianants, bicicletes), compartida i no contaminant (motos i cotxes elèctrics compartits).

I el dinamisme també inclou treballar les relacions a escala de barri amb les visions a escala metropolitana, és a dir, compatibilitzar la ciutat dels 15, dels 30 o dels 45 minuts amb la ciutat d'ambició global que també

és Barcelona. Cal trobar nous equilibris per compatibilitzar l'economia del visitant amb l'economia local, així com proporcionar espais a la ciutat per als residents permanents, semi-permanents o els temporals. I cal ampliar la perspectiva del 22@ més enllà del Poblenou i del Districte de Sant Martí, potenciant les relacions amb nous espais productius de la ciutat que es desenvoluparan en els pròxims anys, com són l'entorn de la Sagrera i els polígons del Besòs.

Com va dir l'insigne arquitecte Manuel de Solà Morales ja fa més de 10 anys, "El districte del 22@ pot veure's com la metàfora d'una àrea veritablement metropolitana. Vol ser local i global a la vegada. Depèn directament de la seva relació amb el món exterior tant com de si mateixa. Potser podríem entendre-la i millorar-la com si fos maqueta, proposta a escala, d'una idea metropolitana. Sobre la sòlida base d'Ildefons Cerdà."

» Enfortir l'ecosistema innovador i creatiu

El 22@ ha demostrat ser un projecte de transcendental importància per al desenvolupament econòmic innovador no només del districte de Sant Martí, sinó de tota Barcelona i la seva àrea metropolitana. En els darrers 20 anys, el sector de l'economia del coneixement impulsat al 22@ s'ha adaptat a diferents canvis econòmics, polítics i tecnològics, generant un ric ecosistema productiu que acull empreses més o menys consolidades de totes les mides i que ha sigut un entorn fèrtil per a start-ups de diversos tipus.

A la vegada, l'Ajuntament de Barcelona ha fet una aposta clara pel sector creatiu, no tradicional, i amb el desplegament del districte tecnològic del 22@, és la ciutat catalana amb més concentració d'empreses TIC. Concretament, l'any 2012 n'hi havia 1.800, que representaven el 2,6 % del total d'empreses del municipi i suposaven el 44 % de les empreses TIC de Catalunya. De fet, gairebé el 50 % de les patents europees que es demanen a Catalunya són d'empreses TIC establertes a Barcelona. Aquest suport a les indústries creatives es recull en la Mesura de Govern d'Impuls de les Indústries Creatives aprovada al plenari de 25 d'octubre de 2019 i que té per objectiu activar la indústria creativa de la ciutat, i alhora convertir el Disseny HUB en l'espai emblemàtic que la dinamitza i la promou des del punt de vista de les polítiques públiques.

El projecte de ciutat plantejat a l'any 2000, d'impulsar un model industrial adaptat a la revolució tecnològica basada en l'econòmica del coneixement, va permetre desenvolupar una nova base productiva i ocupacional. El context que es dibuixa després de la crisi de la Covid-19 encara és difús en molts aspectes econòmics, però de ben segur accelerarà la digitalització de molts àmbits de l'economia que havien afrontat aquesta transició amb timidesa. L'ús de plataformes digitals s'ha incrementat exponencialment durant el confinament i s'ha detectat que cal potenciar el món online com a complement de l'activitat presencial per sobreviure a aquesta crisi i a les que podran arribar. Una estratègia de progrés inclusiu per a la ciutat ha de mobilitzar les capacitats d'innovació i creativitat per donar resposta als nous reptes socials, com podrien ser:

- Les tecnologies i la recerca en biomedicina eren un dels sectors estratègics originals del 22@, però el context actual d'aquest sector està canviat considerablement. La sanitat i la telemedicina estan experimentant una revolució per donar resposta a les demandes de salut pública davant de rebrotos del virus i d'altres reptes que poden sorgir en el futur.
- Nous models de treball, d'educació i d'entreteniment.
- Nous models d'habitatge, on es dilueix la separació entre lloc de treball i habitatge generant espais flexibles i híbrids.
- Nous models de cures, cal qüestionar el model de residències i explorar alternatives que garanteixin la qualitat de vida en totes les etapes.

- La ciberseguretat, una indústria que ja estava en expansió, però amb l'acceleració de la digitalització continuarà empenyent en el seu desplegament com a sector estratègic de l'economia.

Caldrà dissenyar polítiques públiques i infraestructures àgils i creatives que permetin a la societat adaptar-se a la nova realitat i identificar oportunitats de mercat, com plataformes per gestionar el transport, la logística i la mobilitat, la restauració a domicili, l'e-commerce, etc. El desplegament de tots aquests àmbits estratègics per l'economia de la ciutat estan recollits també en el marc del Barcelona Green Deal, la nova agenda que té per objectiu enfortir la projecció econòmica de Barcelona cap al futur amb ambició, mitjançant un progrés econòmic compartit, socialment just, ambientalment responsable i amb capacitat de generar aliances entre ciutadania, institucions i societat civil.

Un ecosistema innovador i creatiu necessita nodrir-se de talent. Caldrà doncs també avançar en la formació i atracció de talent nacional i internacional, potenciant models educatius que dotin a les persones de les habilitats més demandades en l'actualitat (programació, dades, disseny, salut...) i que millorin la seva empleabilitat. El 22@ és ja avui un entorn on conviuen empreses de sectors innovadors i creatius amb centres de formació i universitats. Aquest veïnatge genera sinergies que s'han de continuar potenciant i enfortint amb la col·laboració de les administracions públiques.

Per tal de fidelitzar el talent internacional, caldrà també prestar atenció als equipaments i serveis que facilitin la seva implantació i la de les seves famílies al districte. Es tractaria de dotar als barris d'equipaments educatius, sanitaris, de cures i de lleure per tot el cicle vital, com escoles bressol, escoles internacionals, residències de la tercera edat o d'estudiants, centres de lleure, centres esportius, etc., on l'idioma no fos una barrera i es pugin satisfer les necessitats dels veïns i també dels ciutadans internacionals.

» Dinamitzar barris habitables i inclusius

El 22@ és actualment el gran motor econòmic de la ciutat, a més d'una iniciativa pionera admirada i copiada per ciutats arreu del món. És un exemple de com una idea econòmica, traduïda a una norma urbanística, transforma uns entorns urbans obsolets en un districte vibrant i dinàmic. I, com totes les bones idees, han de poder evolucionar si ho fa el seu context.

Als 20 anys de l'inici de la seva implementació i després d'un procés participatiu de gairebé tres anys, plantejem una evolució de les normatives urbanístiques per tal de mantenir aquest dinamisme, adaptant-lo als nous reptes del s. XXI, i incorporant les demandes de tots els agents del Poblenou. L'escenari post emergència sanitària per la Covid-19 afegeix la complexitat de fer aquesta posada al dia de la normativa municipal sense aturar l'activitat econòmica, i ens obliga a redoblar esforços en agilitzar al màxim la gestió municipal per facilitar la implantació de qualsevol activitat econòmica alineada amb els plantejaments fundacionals del 22@ que pugui generar ocupació.

Per tant, aquesta nova MPGM haurà de respectar la filosofia de canvi de model econòmic que ha sigut tan exitosa, incorporant ajustos que requereix la contextualització de la ciutat vint anys després de la seva proposta de transformació per crear una ciutat més habitable, més dinàmica econòmicament i més sostenible, i per fer front a fenòmens com al gentrificació (que a l'any 2000 encara era incipient al Poblenou) i la resta de qüestions identificades durant el procés participatiu.

Pel que fa al balanç social, ja l'any 2010, en el llibre "22@ BARCELONA. 10 anys de renovació urbana" (editat per l'Ajuntament de Barcelona) es platejaven propostes de millora en la línia de les incloses en el Document de Criteris de l'MPGM, tals com les que es relaten a continuació.

En matèria de preservació dels teixits tradicionals, "[...] el fet de no tenir una normativa específica per a les parcel·les dels teixits tradicionals les situa en el marc d'una regulació suposadament transitòria que hi dificulta la instal·lació de noves activitats i la renovació i rehabilitació de l'edificació i, a més, les deixa exposades a una possibilitat permanent d'afectació, amb poques probabilitats de realitzar-se".

Així, "com a estratègia de futur per a aquests teixits es planteja una reorientació de la normativa basada [...] en la preservació de les seves qualitats urbanes i la solució a l'actual situació de paràlisi urbanística; [...] la barreja entre l'ús residencial i el productiu; la distribució de l'habitatge en fronts continus i amb poca distància entre ells; la presència d'activitats diverses en les plantes baixes; [...] la desafecció d'aquestes parcel·les; [...] i la possibilitat d'instal·lar-hi noves activitats productives diferents de les industrials" (p. 213).

Al procés de participació i reflexió sobre el 22@ es va concloure que cal també repensar els equipaments. Les cessions gratuïtes del 10% de l'àmbit destinat a equipament, juntament amb el percentatge corresponent a l'habitatge generat amb la transformació, donen lloc a peces d'equipament de mida petita o mitjana. La dificultat està en la generació de peces grans destinades a determinats equipaments de tipus docent, cultural, esportiu, i d'altres, en cas de que fos necessari pels barris, i més concretament en la zona 22@nord, donat que en la zona 22@sud els plans predeterminats van generar peces grans.

Actualment, a la zona 22@nord hi ha una única peça gran pendent de destí d'uns 4.500 m² de sòl (Veneçuela, 30). Caldrà determinar la necessitat o no de més peces grans d'equipaments i el seu nombre, i, en cas de que siguin necessàries, concretar la localització de les mateixes amb una ordenació prèvia, que faci possible la seva obtenció. En aquest sentit, cal considerar que amb la transformació urbanística les cessions obligatòries de terreny destinat a equipaments municipals augmentarà.

Es planteja el criteri territorial com a estratègia d'ubicació dels equipaments de proximitat identificats com a necessaris. A partir de l'anàlisi dels equipaments existents i previstos es planteja la seva ubicació a les zones de l'àmbit 22@ on actualment hi manquen, i també en aquelles zones on el desenvolupament urbanístic produirà una augment poblacional amb consegüents necessitats dotacionals.

» Impulsar un nou lideratge públic en la gestió i la governança del 22@

Una de les demandes més generalitzades per part d'associacions de veïns i d'empreses durant el procés de participació va ser la d'un servei de "finestreta única" al ciutadà per resoldre qüestions urbanístiques i dubtes als potencials veïns, inversors o emprenedors que vulguin instal·lar-se al 22@. Des de la desaparició de la societat 22@BCN, no existeix un espai on centralitzar la informació i el servei al ciutadà sobre les gestions relatives al districte 22@. Això també ha alentit o dificultat la gestió interna d'aspectes relatius a la gestió urbanística com el Pla Especial d'Infraestructures (PEI) o el 10% d'aprofitament urbanístic que li correspon a l'Ajuntament.

Disposar d'una oficina centralitzada dedicada al 22@ permet donar una imatge i un servei unitari al ciutadà i resoldre amb més agilitat qüestions que es deriven de la inherent complexitat del reciclatge urbà i de les necessitats d'activitats que són per definició innovadores i demanden flexibilitat i obertura de

mires per interpretar la normativa vigent seguint la filosofia del 22@. Aquestes situacions impliquen treballar amb casos singulars d'edificacions existents o situacions urbanístiques complexes, amb particularitats i necessitats pròpies, que si no són ateses de manera específica, freqüentment queden abandonades i es perden oportunitats de millorar de l'entorn urbà i generar activitat econòmica. En el pitjor dels casos, quan es tracta d'edificacions ja existents a les que es vol donar un nou ús, el risc de no facilitar aquestes operacions pot significar un edifici abandonat al vandalisme o a activitats delictives que pot deteriorar l'hàbitat i la convivència al barri.

El plantejament eficient de "finestreta única" per temes empresarials i urbanístics facilitarà la consolidació de propostes innovadores, on les necessitats específiques poden no haver estat previstes en la planificació urbanística, però sí que poden ser compatibles amb la filosofia del Pla 22@. La col·laboració de tècnics de diferents àrees de l'Ajuntament (promoció econòmica, planejament urbanístic, gestió urbanística...) millorarà la gestió dels expedients en el seu transcurs a l'administració.

Dintre de la ciutat global en la que s'ha convertit Barcelona en les darreres tres dècades, el Poblenou i el 22@ concentren gran part de l'atracció que ha generat la ciutat en un públic internacional per invertir o instal·lar-se a treballar i/o viure. La transparència que pot proporcionar un servei de finestreta única permetrà agilitzar tràmits i evitar malentesos que un emprenedor o emprenedora internacional que no estigui familiaritzada amb el context urbanístic barceloní pot patir. Una altra demanda freqüent relacionada amb aquest fenomen és que aquesta oficina disposi de personal que parli anglès, donat l'elevat nombre de persones i d'agents internacionals interessants en fer gestions al districte.

En definitiva, la complexitat de la transformació de les àrees del 22@ i els seus impactes econòmics, socials i urbanístics requereixen un ens propi que faciliti els tràmits i integri tota la informació, la mantingui actualitzada i la posi a disposició del públic en general, tant al local com a l'internacional, per donar un servei eficient i transparent a la ciutadania. Un dels objectius prioritaris d'aquesta Mesura de Govern és, doncs, establir el full de ruta perquè aquesta Oficina 22@ sigui una realitat el més aviat possible.

A més, des de la desaparició de la societat municipal 22@BCN, la representació del 22@ cap a l'exterior ha sigut ocupada per diverses associacions privades com el Poblenou Urban District o el 22@Network. Cal recuperar la representativitat i el lideratge municipal, ja que aquesta faceta d'iniciativa pública és intrínseca a la filosofia del 22@, tot promovent una estreta col·laboració amb l'ecosistema associatiu i empresarial que s'ha generat als barris. El lideratge públic ha de ser visible i accessible al veïnat, al teixit associatiu, a l'empresariat i a altres ciutats del món interessades a aprendre d'aquesta experiència innovadora que és el reciclatge urbà d'un entorn industrial per generar un ecosistema innovador i creatiu en un entorn urbà habitable i sostenible.

Per tal de donar resposta a la necessitat d'una governança transparent i compartida, aquesta Mesura de Govern planteja consolidar el procés participatiu que, articulat al voltant de la Comissió Ampliada, va culminar amb el Pacte pel 22@. En aquest sentit, es preveu la constitució d'una Oficina 22@ que, tal i com s'explica més endavant, entre les seves funcions tindrà la de garantir una interacció permanent amb els i les representants de l'anomenada «quàdruple hèlix» (associacions i entitats veïnals, associacions i entitats empresarials, universitats i centres de recerca, així com dels diferents organismes i administracions del sector públic).

També cal formar l'Oficina 22@ per coordinar els els diferents projectes singulars que lideri l'Ajuntament al Poblenou i al 22@, en particular a la zona nord. A partir de l'experiència dels sis àmbits del planejament de l'any 2000 liderats per l'Ajuntament i ja desenvolupats, aquesta mesura de govern identifica nous àmbits que cal definir urbanísticament i gestionar per donar l'impuls definitiu a les àrees encara no desenvolupades. El lideratge públic d'aquesta gestió és clau per aprofitar al màxim el potencial i les

sinergies urbanístiques que operen al Districte. Son també una oportunitat única per experimentar amb paradigmes urbanístics que donin resposta als reptes de la Barcelona actual, com el canvi climàtic o l'escenari post-Covid19.

Per últim, l'Oficina 22@ podrà també gestionar la imatge exterior del Districte. Existeix una demanda creixent de visites al 22@ i d'informació des d'entorns internacionals. Cal posar a disposició de ciutadania i visitants un espai web amb informació sobre el 22@ en al menys tres idiomes (català, castellà i anglès), per satisfer aquesta demanda. Aquesta mateixa demanda de comunicació genera un canal d'intercanvi d'experiències amb altres ciutats del món que podria ser dinamitzat per la futura Oficina 22@.

OBJECTIUS

Després de 20 anys de desenvolupament, l'Ajuntament de Barcelona vol amb aquesta Mesura de Govern donar un impuls definitiu al 22@, mantenint el dinamisme i el potencial econòmic del sector i actualitzant-lo per fer del Poblenou un entorn més humà i sostenible: uns barris per treballar però també per viure-hi i per viure'ls, on passin coses interessants des del punt de vista ciutadà, empresarial i innovador. Es proposa assolir els següents sis objectius:

1. **Millorar la gestió i la governança del 22@:** Implementarem una oficina tècnica de gestió pública que centralitzi tota la informació urbanística, econòmica i sociocultural amb l'objectiu d'esdevenir un punt de referència i d'informació especialitzat dels àmbits 22@. Consolidarem una nova governança de l'àmbit del 22@ al Poblenou i al Maresme liderada per l'Ajuntament de Barcelona i que integri els membres de la "quàdruple hèlix" (sector públic, teixit veïnal, teixit empresarial i universitats i recerca).
2. **Ajustar els instruments urbanístics per donar resposta a les demandes del Pacte pel 22@:** Impulsarem eines de gestió i un nou planejament que continuï facilitant el desenvolupament del potencial econòmic dels barris a la vegada que incrementi la reserva d'habitatge, d'equipaments i de zones verdes i millori la sostenibilitat actualitzant la mobilitat i els serveis del districte.
3. **Desenvolupar el potencial econòmic, innovador i creatiu del districte:** Desenvoluparem actuacions per acompanyar les iniciatives innovadores i d'emprenedoria alineades amb els sectors estratègics de l'economia a Barcelona. Farem del 22@ un epicentre de la recuperació econòmica de la ciutat vinculada als sectors d'alt valor afegit i creació d'ocupació de qualitat.
4. **Posar en valor la cultura i el patrimoni del Poblenou:** Aprofundirem en la valoració del patrimoni edificat i paisatgístic dels barris per garantir un desenvolupament urbanístic compatible amb la preservació dels valors identitaris i culturals de l'entorn.
5. **Impulsar des de l'administració projectes singulars que consolidin iniciatives innovadores i creatives:** Desenvoluparem les eines urbanístiques i de gestió per impulsar projectes singulars des del lideratge públic que generin sinergies amb el desenvolupament privat, i les necessitats veïnals que existeixin al 22@.

LÍNIES D'ACTUACIÓ I MESURES

Línia 1: Governança i gestió

Actuació 1.1: Crear l'Oficina 22@

Implementar una oficina tècnica de gestió pública que centralitzi tota la informació urbanística, econòmica i sociocultural amb l'objectiu d'esdevenir un punt d'informació especialitzat dels àmbits 22@. Aquesta oficina serà l'encarregada de coordinar els diferents projectes urbanístics, de desenvolupament econòmic i sociocultural, així com d'informació general del projecte. També s'encarregarà d'impulsar altres tasques que estaven en suspens des del tancament de la societat municipal 22@BCN, com eren la comunicació i difusió internacional del projecte.

La implementació de l'Oficina 22@ va associada al desplegament d'una carta de serveis específica que abasta les següents tasques:

- Servei de Finestreta Única del 22@
- Servei de Projectes 22@
- Servei de Governança i Coordinació
- Servei de Promoció Internacional i Captació d'Inversions
- Servei de Comunicació, Coneixement i Difusió del 22@

El **Servei de Finestreta Única** té com a finalitat implementar un únic punt de referència tant per a empreses com per a particulars en relació a les gestions empresarials i urbanístiques 22@. Complirà les funcions d'**informació** (virtual i presencial), d'**assessorament** i de **registre** de qualsevol tràmit relacionat amb la posada en marxa d'una activitat productiva al districte.

El **Servei de Projectes** té com a finalitat la coordinació tècnica de determinats projectes estratègics en el marc de desenvolupament del projecte 22@, que inclou tant la interlocució amb els diferents departaments municipals implicats, com l'elaboració de material tècnic de suport.

El **Servei de Governança i Coordinació** té com a finalitat ordenar i establir les connexions necessàries a escala intermunicipal en el desplegament de les diferents polítiques i accions que l'Ajuntament du a terme en l'àmbit del 22@, així com dinamitzar l'òrgan de governança del projecte que podrà incloure membres de la quàdruple hèlix. Formarà part d'aquest servei personal relacionat amb les àrees urbanística i de promoció econòmica de l'Ajuntament, així com del Districte de Sant Martí.

El **Servei de Promoció Internacional i Captació d'Inversions** canalitzarà les iniciatives de promoció del 22@ en diferents entorns nacionals i internacionals, amb la finalitat d'atraure inversió pública i privada de qualitat, que contribueixi a desenvolupar l'àmbit amb iniciatives que estiguin alineades amb el projecte de ciutat impulsat per l'Ajuntament. Aquest servei desplegarà les funcions d'acompanyament de les inversions en el seu trànsit per els diferents departaments de l'Ajuntament, per tal d'agilitzar les gestions. Aquest servei treballarà en estreta col·laboració amb la Direcció de Promoció de la Ciutat.

El **Servei de Comunicació, Coneixement i Difusió** del 22@ té com a finalitat establir un lloc de referència que centralitzi el coneixement al voltant del projecte 22@, així com la seva difusió, tant a escala interna com externa. Centralitzarà l'atenció als diferents perfils, nacionals i internacionals, que sol·liciten informació, visites o d'altres aspectes vinculats a la difusió del projecte 22@, tant d'entitats, com

d'administracions, grups empresarials, col·lectius acadèmics i del món de la recerca o d'altres que s'esdevinguin.

Per la naturalesa bàsica de les tasques que es volen dur a terme, l'Oficina 22@ ha d'estar orientada a donar un servei adequat als usuaris que estiguin interessats en el desenvolupament del 22@, és a dir, a aquells ciutadans que vulguin desenvolupar un projecte o conèixer millor el passat, present i futur del 22@ i el seu entorn. L'Oficina 22@ s'implementarà en l'àmbit del 22@ amb una doble dependència de la Gerència d'Urbanisme i de la Gerència de Promoció Econòmica, generant sinergies i coordinació amb l'Institut Municipal d'Urbanisme i l'Oficina d'Atenció a l'Empresa, ubicada al MediaTIC.

Actuació 1.2: Consolidar una nova governança del Poblenou i del 22@ des del lideratge públic

En aquesta nova etapa d'impuls al 22@ es vol mantenir viu l'esperit que va portar a crear la Comissió Ampliada 22@, mantenint un espai d'intercanvi i coordinació amb els i les representants dels diferents agents presents al Districte. Aquest espai de participació estarà liderat per l'Ajuntament de Barcelona, gestionat per l'Oficina 22@, i compost per representants d'associacions i entitats veïnals, associacions i entitats empresarials, universitats i centres de recerca, així com dels diferents organismes i administracions del sector públic.

A nivell intern municipal, la Comissió de Coordinació del 22@ impulsarà les polítiques i accions que l'Ajuntament du a terme en l'àmbit del 22@, com ara les relacionades amb el desenvolupament urbanístic (planejament, gestió urbanística i execució de la urbanització), la gestió del patrimoni municipal a l'àmbit (derivat del 10% d'aprofitament urbanístic i altres recursos ja existents), l'atenció a les empreses i a les inversions, l'impuls dels sectors econòmics estratègics, el desplegament dels programes d'innovació, o el lideratge i gestió de projectes singulars d'iniciativa pública.

Línia 2: Urbanisme

Actuació 2.1: Redactar la Modificació del Pla General Metropolità en l'àmbit del 22@

El futur planejament del 22@ especificarà la nova ordenació de tota la zona i els nous equilibris d'usos, i que es regirà pels principis següents:

- **Culminar el procés del 22@ iniciat l'any 2000.** Facilitar la gestió urbanística dels àmbits encallats, dinamitzar i impulsar el desenvolupament urbanístic i econòmic.
- **Donar resposta a les necessitats del context actual:** L'accés a l'habitatge, l'impuls de l'activitat econòmica post-Covid-19, la inclusió de noves activitats '@' i la millora de la qualitat ambiental.
- **Modificar el planejament vigent:** Conservar els teixits i paisatge urbà, augmentar la presència d'habitatge i la mixtura d'usos i incrementar la qualitat ambiental de l'estructura urbana.

El pla farà un salt qualitatiu pel que fa a l'espai reservat per a les activitats econòmiques. En el context actual post-Covid-19, la filosofia emprenedora i innovadora del 22@ és més necessària que mai, i l'Ajuntament treballa perquè continuï sent un dels motors econòmics de la ciutat. Amb l'MPGM s'impulsa definitivament el pol d'activitat econòmica basada en el coneixement que és el 22@.

La normativa urbanística aprovada el 2000 preveia un potencial d'uns 3 milions de m² de sostre per a empreses i activitat econòmica. L'objectiu ara és agilitzar els tràmits per activar els 980.000 m² que queden per desenvolupar. S'impulsaran urbanísticament en els propers 3-4 anys.

Per tant, el que és determinant per la dinamització dels barris del 22@ és el manteniment del teixit residencial existent i la incorporació de més habitatge en les àrees de transformació urbana, que es vincularan en el planejament derivat. L'equilibri d'usos que es preveia en la MPGM 22@ 2000, va situar l'habitatge com un ús secundari, donat que la resta del districte de Sant Martí era un teixit predominantment residencial. La proposta, recollint la demanda del pacte, de la MPGM, haurà d'incorporar un equilibri entre sostre d'activitat econòmica i residencial que activi la vida del barri aproximant-se al model urbà de ciutat mixta i compacta.

Un altre dels eixos principals de l'MPGM serà l'increment de la reserva d'habitatge en les àrees pendents de desenvolupar a través d'augmentar el sostre residencial. El pla original de l'any 2000 contemplava un potencial de 5.200 habitatges nous, dels quals se n'ha executat urbanísticament 3.200. Ara, es planteja gairebé doblar la xifra de fa vint anys, sumant 4.400 habitatges més i arribant als 9.600.

L'evidència científica sobre el canvi climàtic i el deteriorament ambiental i els fenòmens associats - l'escalfament global, la pèrdua de biodiversitat, l'esgotament de recursos, etc.- i l'impacte que ja han començat a tenir sobre les ciutats -episodis d'onades de calor i tempestes cada cop més intensos i freqüents, l'augment de l'efecte d'illa de calor, l'escassetat hídrica, etc. - obliga a les ciutats a prendre mesures urgents per adaptar-s'hi. Un dels instruments més efectius que tenen les ciutats al seu abast per fer aquesta adaptació és l'urbanisme, de la normativa a l'execució, passant per l'ordenació, el disseny i la codificació.

D'altra banda, la multiplicitat i mixticitat de requeriments i usos que es demanen actualment als espais urbans fan necessària una nova codificació que, sense perdre la necessària flexibilitat, els defineixi i els reguli. En aquesta línia i dins d'aquesta MPGM s'establiran noves claus urbanístiques que impulsin i normativitzin aquesta necessària actualització.

Alhora, per protegir els teixits urbans del Poblenou s'augmentarà el número d'habitatges ja presents en l'àmbit que es mantindran. El pla vigent en conserva 3.300, i ara es proposa augmentar aquesta xifra amb 1.200 habitatges més, de manera que s'arribaria als 4.500. D'aquesta manera, es posarà en valor les edificacions històriques del 22@.

Aquesta Modificació del Pla General Metropolità (MPGM) recollirà també els següents criteris:

- **Preservar els teixits tradicionals:** Reconèixer la qualitat dels teixits tradicionals del Poblenou i el seu valor de conjunt, introduint nous usos coherents i respectuosos amb les característiques morfotipològiques. El pla consolida i preserva les estructures de passatges, cases baixes i antigues (com per exemple les del barri de la Plata i Trullàs) i promoure possibilitats d'ús en naus, locals o cases-taller. El pla estableix criteris urbanístics i d'usos que permetin la conservació d'un model de ciutat amb habitatge assequible, comerç i activitat econòmica productiva a escala de barri, així com planificar la dotació d'equipaments de proximitat necessària per cobrir la futura població.
- **Incrementar l'habitatge protegit:** Amb l'objectiu d'establir un model urbà mixt més equilibrat entre els usos productius i d'habitatge, s'augmenta la reserva del 10% del nou sostre per a habitatge fins a una xifra que en permeti una implantació adequada i suficient per generar teixit social continu. Aquesta xifra se situarà a l'entorn del 30%.

- **Definir àmbits de planejament per cooperació d'iniciativa municipal:** L'eix Pere IV i l'eix Cristóbal de Moura són dos dels àmbits que cal definir per poder impulsar el seu desenvolupament des del lideratge municipal. La definició d'àmbits de planejament superiors a una illa permetrà també desenvolupar equipaments i zones verdes de major envergadura, al poder agrupar en una zona concreta reserves de major superfície, més adequades per a la implantació de determinats equipaments o espais públics significatius.
- **Actualitzar el llistat d'activitats @:** L'MPGM estableix consideracions específiques respecte als usos, tot actualitzant el llistat d'activitats @ per incorporar necessitats i oportunitats que a l'any 2000 encara no existien o no tenien les connotacions actuals.
- **Modificar la normativa dels espais industrials no transformats (22a):** Es modificarà la normativa per tal que els espais industrials no transformats puguin acollir activitats econòmiques no manufactureres en determinades condicions, tenint en consideració l'actualització de criteris de la normativa vigent, la revisió del pla d'usos i l'impuls del programa de rehabilitació del patrimoni industrial. També es modificarà la normativa per permetre l'estructuració d'espais flexibles i susceptibles de ser compartimentats per permetre la localització d'empreses start-up de base tecnològica.
- **Revisar la definició dels equipaments 7@:** S'estudiaran de forma precisa els equipaments actuals i es dissenyaran mecanismes que impulsin el seu rol dins del Districte 22@, amb quatre objectius prioritaris: generar espais inclusius que permetin el contacte del veïnat amb el teixit empresarial del barri, ajudar en la integració dels sectors econòmics socials, solidaris i de proximitat en l'economia innovadora del Districte, potenciar l'atracció del talent cap a la nova economia del Poblenou i impulsar nous projectes de col·laboració públic privada.

Actuació 2.2: Redactar i executar un nou Pla Especial d'Infraestructures d'acord amb la nova MPGM 22@

L'elaboració d'un nou Pla Especial d'Infraestructures (PEI) és l'oportunitat de resoldre problemàtiques actuals detectades i d'incorporar avanços tècnics que milloraran la sostenibilitat de l'entorn, com són:

- Millorar el disseny de les vies per garantir l'accessibilitat universal.
- Incrementar la presència del verd urbà.
- Estendre l'ús del terra drenant per millorar el cicle de l'aigua i incrementar la presència de verd urbà.
- Potenciar i estendre la xarxa de producció centralitzada de fred i calor.
- Solucionar l'afectació del nivell freàtic a les galeries de servei.
- Incorporar criteris de producció energètica sostenible i per facilitar l'autoconsum energètic.
- Introduir sistemes d'il·luminació més eficients.

Actuació 2.3: Impulsar un programa d'innovació en mobilitat sostenible

La sistematicitat de la malla Cerdà, juntament amb la possibilitat d'execució encara d'una bona part dels carrers del 22@, fan que aquest àmbit pugui desenvolupar un model de mobilitat sostenible innovador. Aquest programa ha de recollir aspectes com:

- Actualitzar els esquemes generals de mobilitat i jerarquització de vies d'acord amb les necessitats i criteris més actuals. És necessari potenciar els transports alternatius (bicicletes, vehicles elèctrics i compartits, eixos per a vianants, etc.).
- Reduir de forma generalitzada el nombre de places d'aparcament, cosa que evitarà problemes derivats de la construcció de soterranis, d'afectació del freàtic i d'abocament d'aigües bombejades a la xarxa de clavegueram.
- Introduir més elements de transport públic, sobretot a les àrees menys dotades com pot ser la zona nord. La implantació de noves línies de transport públic és clau per impulsar el desenvolupament dels seus entorns.
- Complementàriament a la implantació de nous elements de transport públic, cal reforçar la xarxa de vies cíviqes que poden connectar peces significatives del territori, com poden ser els edificis patrimonials, amb les estacions i parades de transport públic ja existents.
- Desenvolupar el potencial de la zona nord que, a causa de la manca de desenvolupament, esdevé un àmbit idoni per impulsar programes d'innovació en diverses matèries estratègiques de mobilitat.

Línia 3: Economia

Actuació 3.1: Revisar les activitats productives al 22@

La revisió de i posada al dia de les activitats productives al 22@ es farà mitjançant la redacció d'un nou pla d'usos del Districte de Sant Martí, comptant amb un procés de participació veïnal obert, per tal de promoure un correcte equilibri entre les diverses activitats econòmiques, i especialment incentivar les de tipus social i cultural, tant en el seu vessant productiu com d'esdeveniments.

A més de potenciar els clústers originals del 22@ (Bio-Tech, Media, TIC, energia i disseny) en les seves noves dimensions derivades de l'evolució de cada sector, s'han identificat altres sectors de futur com la indústria 4.0 o les indústries creatives, i també sectors transversals com l'economia verda i circular o l'economia social i solidària, que poden ser impulsores d'activitats a cavall entre usos terciaris i industrials. Caldrà actualitzar la normativa urbanística per crear espais per acollir aquestes activitats i incorporar els requeriments dels nous usos híbrids.

Actuació 3.2: Facilitar la creació d'espais per acollir un ecosistema empresarial i comercial equilibrat

El planejament del 22@ ha demostrat ser un context atractiu per atraure empreses consolidades dels sectors TIC, de la comunicació, de les tecnologies mèdiques, de l'energia i del disseny, però també es vol equilibrar l'ecosistema productiu amb start-ups, pimes i micropimes que puguin generar sinergies amb les empreses més consolidades i amb un comerç local que garanteixi la vida de barri. L'Ajuntament, a través dels nous instruments de gestió del 22@ podrà destinar part de l'aprofitament urbanístic de cessió per posar a disposició d'aquestes petites i mitjanes empreses o comerços sostre d'ús productiu de dimensions ajustades a les seves demandes i a un preu de lloguer accessible.

El districte 22@, per la seva idiosincràsia normativa i pels valors simbòlics que ha aconseguit irradiar, s'ha convertit en una àrea territorial especialment densa en matèria industrial creativa. En el mateix context territorial, l'Ajuntament i la Generalitat hi ha ubicat equipaments culturals d'escala nacional. És doncs un

entorn idoni per potenciar el Clúster Barcelona Creativa, integrat per les principals associacions representatives, empreses i personalitats del món del disseny i la indústria creativa barcelonina) que tindrà com a punt de referència el DHUB. Per tal d'impulsar la consolidació d'aquest clúster es treballarà conjuntament amb les empreses del sector creatiu per trobar sinergies i oportunitats per poder unir disponibilitat d'espais amb les necessitats del sector.

A més, s'implementaran estratègies per fomentar la vida al carrer i activar les plantes baixes dels edificis, en particular d'aquells que tenen una gran dimensió i un ús principal d'oficines i que poden millorar clarament el potencial d'interacció a la cota del carrer. Habilitar espais per petits comerços orientats a la vida quotidiana serà prioritari i beneficiarà tant a l'ecosistema econòmic com a la seguretat al carrer, ja que aquestes activitats tenen horaris complementaris als de les oficines i proporcionen "ulls al carrer".

Uns altres espais que es poden posar a disposició de la creació d'un entorn atractiu per a l'emprenedoria i la innovació són els equipaments 7@. L'Ajuntament té una bossa de sòl disponible per iniciatives públiques, privades o públic-privades que estiguin alineades amb l'atracció de talent, la formació, la recerca o la innovació, sempre que compleixin els requisits urbanístics.

Actuació 3.3: Promocionar el reciclatge de solars i d'espais industrials no transformats

Des de l'Oficina 22@ es promocionaran i es coordinaran els diversos programes vinculats a l'activació d'espais en desús que incentivin activitats econòmiques, socials i culturals, tant transitòries com definitives, que estan impulsant diferents àrees de l'Ajuntament de Barcelona. La definició i gestió dels diversos projectes territorials de les zones 22@ del Poblenou haurà de preveure en la seva concreció l'impuls dels programes municipals d'activació de solars en desús, de cessió d'espais municipals o els diferents programes d'impuls de l'economia cooperativa, social i solidària, entre d'altres. Aquests espais industrials no transformats, poden esdevenir l'eix central d'una zona dedicada a la producció, exhibició, i comercialització creativa.

Per tal d'allargar la vida útil de certs edificis, caldrà flexibilitzar o modificar la normativa per tal que els espais industrials no transformats puguin acollir activitats no manufactureres en determinades condicions, tenint en consideració la nova normativa i programes municipals que s'impulsin al respecte.

Actuació 3.4: Transformar i gestionar els edificis industrials consolidats

Els edificis industrials en alçada presenten una casuística molt complexa, sobretot quan la propietat és horitzontal, coincideixen activitats i usos dispars amb necessitats de vegades molt diferents. A través de l'Oficina 22@ es planteja crear una línia específica per agilitzar la transformació d'aquest tipus d'edificis, tan característics del Poblenou.

Es crearà un cens d'edificis industrials consolidats i s'estudiarà la seva estructura de la propietat, així com les activitats que s'hi duen a terme. S'analitzarà el seu grau de compatibilitat amb la normativa urbanística, i es definiran estratègies de consolidació o de transformació en funció dels treballs realitzats. En coherència amb el desplegament de la Mesura de Govern d'Impuls de les Indústries Creatives, s'impulsarà la participació del sector creatiu en el desplegament d'activitats en moltes d'aquestes antigues fàbriques (Can Illa, L'Escocesa, Cal l'Alier, etcètera), que poden esdevenir l'eix central d'una zona dedicada a la creació, producció, exhibició i comercialització creativa.

Actuació 3.5: Promocionar activitats i esdeveniments d'interès especial

L'Ajuntament reprendrà la iniciativa de promocionar activitats d'impacte local, metropolità i internacional al 22@ en col·laboració amb l'ecosistema emprenedor i creatiu del districte. Aquestes activitats poden ser de tipus cultural, de promoció econòmica o d'atracció de talent internacional entre d'altres.

En combinació amb les modificacions urbanístiques i el programa de rehabilitació del patrimoni industrial, cal promoure activitats d'interès especial (cultural, maker, cooperativa i/o solidària) a fàbriques, naus i a l'espai públic. Les activitats de tipus cultural i certs tipus d'esdeveniments que requereixen condicions particulars s'han de poder promocionar i dur a terme en col·laboració amb les incitatives d'associacions i col·lectius presents al districte.

En particular, i amb l'objectiu de reforçar el clúster de les indústries creatives al districte, es promourà la creació d'un programa cultural específic per al districte del Poblenou/22@ que permeti augmentar la vinculació afectiva entre la ciutadania de Barcelona i les empreses i residents del districte.

Per últim, mitjançant l'Oficina 22@ i amb la col·laboració de la Direcció de Promoció de la Ciutat, s'impulsaran actuacions al districte orientades a la promoció internacional del Poblenou i el 22@ i a l'atracció de talent.

Línia 4: Cultura i patrimoni

Actuació 4.1: Revisar la catalogació del Patrimoni Industrial del Poblenou

Per tal de posar en valor el patrimoni industrial del districte, cal revisar el Pla Especial del Patrimoni Industrial del Poblenou, mitjançant un procés de participació veïnal obert i incorporant els últims estudis realitzats. Aquesta revisió ha de preveure com a criteri la preservació del patrimoni històric industrial en la consideració del conjunt històric i paisatgístic del Poblenou, i no pas un catàleg de peces aïllades que puguin quedar descontextualitzades. Igualment, aquesta revisió haurà de tenir en compte la viabilitat de les obres de rehabilitació i dels potencials usos de les construccions, per evitar l'abandonament dels edificis.

Actuació 4.2: Impulsar la rehabilitació del patrimoni industrial

Impulsarem un programa d'ajuts a la rehabilitació que incentivi la inversió privada sobre el patrimoni industrial del Poblenou. L'elaboració d'aquest programa ha de preveure l'estudi previ de l'existència de fibrociment (amiant) instal·lat als edificis industrials com a mesura preventiva de salut pública.

S'analitzaran diferents línies de finançament, tant de caràcter públic (programes europeus, estatals, autonòmics i locals) com privat i es definiran estratègies que comportin la intervenció efectiva en el patrimoni catalogat, evitant la seva degradació.

Actuació 4.3: Continuar la recuperació de la memòria històrica del Poblenou

Per tal de continuar amb la filosofia inicial del Pla 22@ de recuperar el patrimoni cultural i social del districte, impulsarem un nou programa de memòria històrica del Poblenou que ajudi a difondre els valors del patrimoni i la identitat del lloc. El programa haurà de visibilitzar i reconèixer socialment la memòria veïnal mitjançant tòtems explicatius i nomenclàtor i incorporant la perspectiva de gènere i el paper de les dones del Poblenou. Cal trobar un equilibri que permeti el reconeixement de les toponímies originals sense renunciar a les noves, respectant el nom del Poblenou per al conjunt del barri i identificant el 22@ com la qualificació urbanística de l'antiga zona industrial del Poblenou.

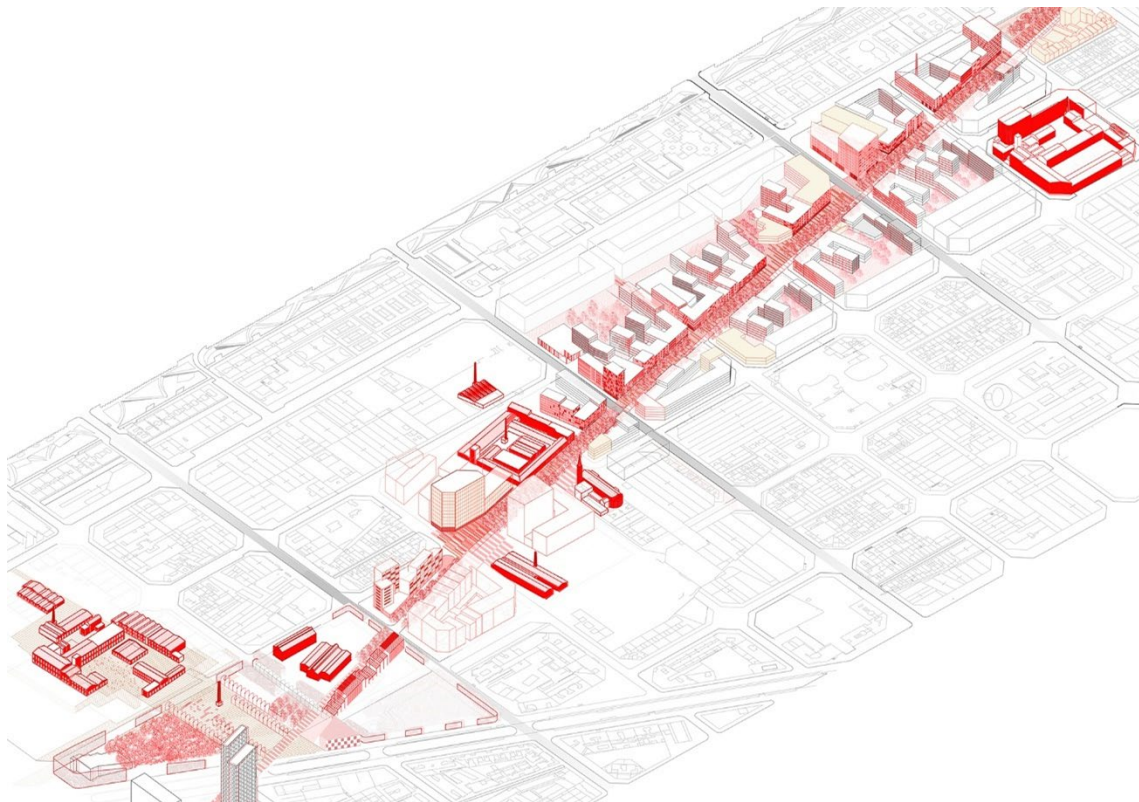
Actuació 4.4: Preservar els valors paisatgístics del Poblenou

Elaborarem una Guia de criteris d'ordenació urbanístics i arquitectònics al Poblenou per tal d'establir un conjunt de criteris de referència per als nous desenvolupaments urbanístics i arquitectònics que preservin la bona relació entre les noves edificacions i les preexistències del lloc. Aquests criteris garantirán que les noves edificacions no desvirtuin la identitat de barri i els valors paisatgístics de l'entorn i que la ubicació dels edificis en alçada s'integrin en l'entorn on s'ubiquen i no generin impactes negatius.

Línia 5: Projectes singulars

Actuació 5.1: Eix Pere IV i la «milla creativa»

Tal i com es va identificar al Pacte pel 22@, aquesta antiga carretera de traçat anterior a la malla Cerdà té la potencialitat d'esdevenir un autèntic eix cívic vertebrador del Poblenou, des del carrer Marina fins a l'avinguda Prim i més enllà. Aquest eix també presenta una alta concentració d'elements patrimonials, especialment en el seu tram nord (de Can Ricart a Ca l'Illa). Totes aquestes característiques es poden sumar amb d'altres, com una major presència d'habitatge per consolidar Pere IV com un eix estructurador del Poblenou, amb un gran potencial per desenvolupar usos i activitats vinculats al patrimoni, la cultura i les indústries creatives.

Imatge 4: Projecte "Pere IV. L'eix del patrimoni, la cultura i la creativitat".

Font: Llibre *Pacte Cap a un Poblenou amb un 22@ més inclusiu i sostenible* (Fundació Barcelona Institute of Technology for the Habitat, 2019).

Es treballarà la seva continuïtat a banda i banda de l'Avinguda Diagonal, formulant en la mida del possible intervencions que ajudin a restituir i fer més evident l'antic traçat. Per potenciar aquest eix urbà i garantir

la continuïtat de la seva vorera sud és necessari consolidar la plaça davant de l'església del Sagrat Cor, un lloc amb identitat pròpia que forma part de la memòria física i social d'aquest carrer i que actualment està afectat com a sistema viari.

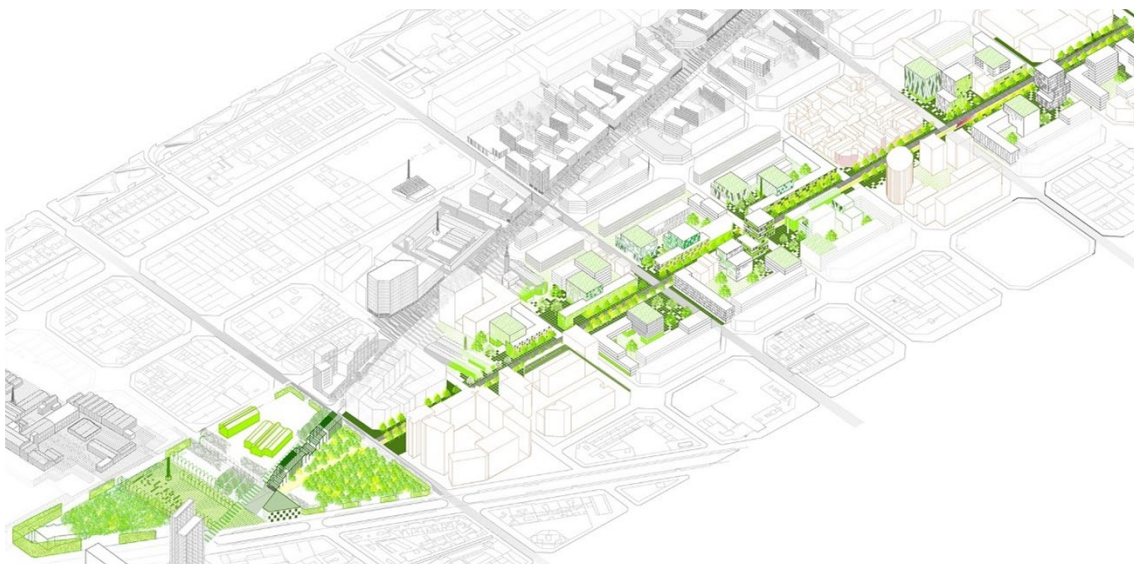
Les actuacions de reurbanització es reforçaran amb la recuperació i reactivació d'elements patrimonials, com ara La Escocesa o Can Ricart, que es sumaran a d'altres ja existents (Oliva Artès, Ca l'Alíer). L'excel·lent concentració de patrimoni industrial en el tram nord fa especialment interessant la formulació conjunta d'estratègies d'intervenció urbanística i d'impuls econòmic en sectors com les indústries creatives.

Amb l'objectiu de donar impuls a un sector estratègic per a la ciutat com és el de les indústries creatives, s'afavorirà la conversió d'espais en aquest eix per la presència rellevant i estable de tallers, botigues i espais de comerç creatiu, amb especial cura dels productes creatius o provinents de la de producció industrial no seriada. El tram nord, des del Parc Central fins Ca l'Illa ("la milla creativa"), pot esdevenir motor econòmic i social de la transformació de l'anomenat 22@nord.

L'Oficina 22@ coordinarà els diferents agents públics i privats implicats, així com les diferents àrees municipals en la definició del projecte i de l'estratègia en el seu desplegament.

Actuació 5.2: Eix Cristòbal de Moura

Per la seva excepcional amplada dins la trama de carrers del barri de Provençals i del 22@, i dins del nou esquema de mobilitat del sector, el carrer Cristòbal de Moura ha esdevingut ideal per configurar un eix verd, ja en construcció, dins del sector nord del 22@.

Imatge 5: Projecte "Cristòbal de Moura. El carrer verd."

Font: Llibre *Pacte Cap a un Poblenou amb un 22@ més inclusiu i sostenible* (Fundació Barcelona Institute of Technology for the Habitat, 2019).

L'estructura de la propietat, relativament agregada, juntament amb la gran quantitat de solars buits existents, faciliten el disseny i programació d'un episodi d'excel·lència urbana per avançar i mostrar de forma integral i conjunta un conjunt de solucions innovadores en els següents camps:

- **Arquitectura:** edificar l'entorn de l'eix amb edificis d'excel·lència arquitectònica en matèria de sostenibilitat i innovadors tipològicament, per donar solucions a reptes com la crisi climàtica o la derivada de la pandèmia del Covid19:
 - Incorporar espais exteriors i solucions vegetals.
 - Treballar amb materials sostenibles, com per exemple, estructures de fusta.
 - Innovar tipològicament: plantejar solucions habitacionista per a les noves estructures de llars, incorporant criteris de disseny post-Covid19 (espais comunitaris, terrasses i espais oberts, accessos, mobilitat individual, etc.)
 - Experimentar amb edificis híbrids, que plantegin solucions tipològiques mixtes d'habitatges i espais productius.
- **Mobilitat sostenible:** millorar la connectivitat en transport públic i la mobilitat individual no motoritzada. També es poden incorporar criteris d'eficiència en la micro-logística (e-commerce).
- **Medi ambient i espai públic:** plantejar un corredor ecològic amb diversitat d'espais públics per satisfer les necessitats de ciutadans de totes les edats. Es treballaran aspectes com:
 - L'abundant presència de verd i ombra, per optimitzar l'habitabilitat climàtica de l'espai obert.
 - L'eficiència en el cicle de l'aigua.
 - La captació de partícules contaminants.
 - La promiscuïtat de l'espai públic amb els locals d'activitat econòmica i comercials.
 - Es treballarà amb el concepte de «ulls al carrer» i l'activitat a les plantes baixes.
 - La implementació de solucions d'il·luminació, mobilitat adaptada i seguretat basades en l'urbanisme inclusiu.
- **Energia:** fomentar la producció energètica renovable i eficient i l'estalvi a l'edificació i a l'espai públic, treballant amb les sinergies de xarxes integrades (Smart grid). Desenvolupar la xarxa centralitzada de fred i calor.
- **Tecnologies de la informació:** desenvolupar un entorn urbà innovador on dur a la pràctica tecnologies pioneres com l'«Internet of things» (IoT) o el 5G.

L'eix de Cristóbal de Moura pot esdevenir l'exemple urbanístic i tangible de molts aspectes continguts a l'Agenda 2030, concentrador de solucions integrades de transició energètica i resiliència contra el canvi climàtic i les pandèmies. Caldrà implicar en la seva construcció al sector públic i al sector privat, aquest darrer tant a nivell immobiliari, com d'innovació empresarial en les diferents solucions. Aquest projecte és també una oportunitat per potenciar la implantació d'empreses i serveis vinculats a l'economia verda i circular, cercant la creació d'un clúster en aquest sector.

Actuació 5.3: Palo Alto / incubadora d'empreses creatives

Palo Alto ha estat en els darrers 25 anys un referent per al desenvolupament de l'economia creativa de la ciutat. D'ençà l'adjudicació que es va produir a un col·lectiu d'emprenedors l'any 1993, els espais de l'antic recinte fabril de Pellaires, s'han reconvertit en un recinte habilitat per a la residència d'empreses de l'àmbit creatiu, s'ha creat un espai de jardineria emblemàtic i s'han realitzat projectes culturals molt diversos.

Imatge 6: Palo Alto

Font: Barcelona Activa

Amb l'horitzó d'un nou model de gestió públic-privat, l'Ajuntament vol mantenir l'essència del projecte que s'ha consolidat a Palo Alto, creant una incubadora de nous talents i projectes creatius, assegurant la formació per als futurs creadors i ampliant la capacitat del recinte per a dinamitzar culturalment el barri. Per dur a terme aquests objectius, es vol dotar el projecte d'una governança que integri adequadament la dimensió pública dels espais i una gestió socio-privada amb capacitat real per ampliar i consolidar el fet fins ara tothora que cercar nous objectius de major ambició social, cultural i econòmica.

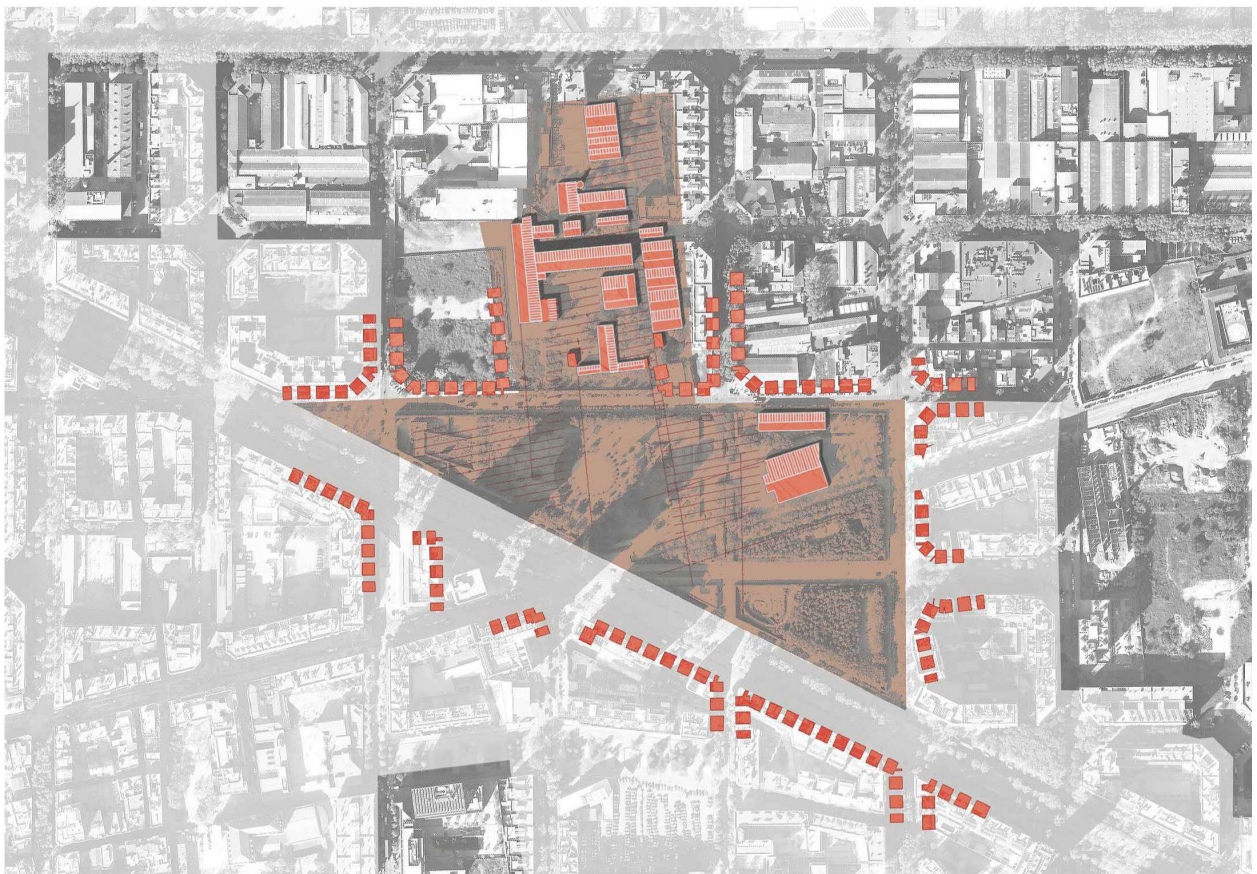
Una de les prioritats d'aquest model de governança serà alinear els paràmetres d'actuació del projecte respecte dels objectius de barri i de ciutat. Com a servei municipal, cal que els projectes que hi participin esdevinguin promotors d'una activitat que tingui una dimensió pública a través del seu mestratge, de la seva implicació en els serveis d'incubadora i formació i de la projecció nacional i internacional de la indústria creativa de la ciutat. Però cal igualment assegurar un elevat nivell de permeabilitat amb el barri construït amb el veïnat els models de relació que ho facilitin. Tot això amb la finalitat d'aconseguir que

l'entusiasme, el coneixement, i les aportacions creatives dels qui formin part del projecte suposin un element positiu per a la millora sociocultural del barri. El programa d'aquesta nova etapa es construirà a partir de quatre eixos:

- Residència temporal per a projectes “tractor” i incubadora d'empreses del sector del disseny i la creació.
- Espai de creació artística i cultural.
- Programa d'activitats obert al barri.
- Preservació del patrimoni industrial i manteniment del seu ecosistema ecològic.

Actuació 5.4: Can Ricart i el Parc Central del Poblenou

Es planteja redefinir el Parc Central del Poblenou per tal que, juntament amb l'actuació de Can Ricart, esdevinguin un punt central i de referència del Poblenou en general, i de l'àmbit 22@ en particular. L'actuació ha d'incorporar tant mesures per augmentar la permeabilitat d'aquest espai públic entre Can Ricart, el Parc i l'eix Pere IV com mesures per dinamitzar-lo.

Imatge 7: Projecte “Redefinició de Can Ricart i el Parc Central del Poblenou”

Font: Llibre *Pacte Cap a un Poblenou amb un 22@ més inclusiu i sostenible* (Fundació Barcelona Institute of Technology for the Habitat, 2019).

L'espai públic esdevé un element de gran rellevància a l'hora d'aconseguir el bon funcionament de la ciutat. Els espais públics presents a l'àmbit del 22@ sovint són residuals o no estan ben connectats amb l'entorn, com és el cas del Parc Central del Poblenou. És difícil trobar peces memorables que estructurin l'àmbit i li atorguin una identitat potent. En aquest sentit, es treballarà per reforçar la continuïtat del carrer Pere IV al seu pas pel Parc Central.

Actuació 5.5: La Escocesa

La Escocesa és un dels pocs recintes industrials formats per un conjunt de peces articulades entorn d'espais buits, amb una gran potencial per incrementar l'espai verd i públic de l'entorn. El recinte està configurat per diversos edificis, de característiques i qualificacions urbanístiques diferents, que potencialment poden acollir un programa mixt, amb equipaments, activitat econòmica i habitatge. Es proposa rehabilitar el conjunt fabril de La Escocesa per convertir-lo en l'epicentre de la transformació del nou eix Pere IV en el seu tram nord, juntament amb Palo Alto i Can Ricart.

Imatge 8: La Escocesa

Font: Institut Municipal d'Urbanisme

Una part de La Escocesa és avui una "fàbrica de creació" dins del programa impulsat des de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB). Aquests són espais de caràcter innovador i multidisciplinari, que ofereixen recursos, eines i serveis perquè creadors i artistes puguin portar a terme les seves creacions. La fàbrica es troba ubicada actualment a la Nau Johnston en previsió de traslladar-se a la Nau Foseco, un cop acabin els treballs de reforma previstos. Més enllà del seu actual ús com a fàbrica de creació, s'identifiquen altres usos potencials com habitatge públic de lloguer, activitat econòmica (Incubadora per a start-ups), espais compartits per a l'economia solidària o locals per a l'economia i el comerç de proximitat.

Des de l'Oficina 22@ es treballarà per identificar les inversions necessàries per afrontar les actuacions, en relació als usos que s'hi desplegaran.

CALENDARI I DOTACIÓ PRESSUPOSTÀRIA

La creació de l'Oficina 22@ és la principal actuació d'aquesta Mesura de Govern, donat que serà aquesta Oficina la que impulsarà la resta de les actuacions previstes. L'Oficina es posarà en marxa aquest any 2020, i en els seus primers sis mesos de funcionament elaborarà un calendari del desenvolupament de la resta d'actuacions.

Pel que fa a la dotació pressupostària, una Mesura de Govern d'aquest abast implica coordinar, en el context general de la mesura, alguns programes pressupostaris existents, i també crear nous programes específics. Les despeses municipals associades amb les actuacions incloses en aquesta Mesura de Govern són:

Eix 1: Governança i gestió (cost oficina)	500.000€
Eix 2: Urbanisme	250.000€
Eix 3: Economia	200.000€
Eix 4: Cultura i patrimoni	Recursos propis
Eix 5: Projectes singulars	Recursos propis